

Nepriklausoma

Lietuva

Edm. Jasiunas
3704 W-70 Place,
Chicago, ILL. 60629
U.S.A.

LITUANIE INDEPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA WEEKLY

Nr 3 . 1981 SAUSIO-JANUARY 16 d.

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

7722 GEORGE ST. LA SALLE P.Q. H8P 1C4

30 c.

SAVAITINIŲ IVYKIŲ APŽVALGA

**REAGAN'AS SUSITIKO SU
MEKSIKOS PREZIDENTU**
Naujai išrinktas JAV-bių prezidentu Ronald Reagan'as neseniai buvo susitikęs Meksikos prezidentą Portillo, nuvykęs į Juarez miestą, į pietus prie JAV rubežiaus. Abu valstybės vyrai sutarė, kad ateityje rūpintis artimesniu kontaktu ir savitarpio santykių pagerinimu.

**LENKAI REIKALAUJA
LAISVO ŠEŠTADIENIO**
Milijonai Lenkijos darbininkų sausio 10 d. rizikavo ir prisidėjo prie Laisvosios Unijos "Solidarnosc" reikalavimo, kad darbininkai gautų laisvą šeštadienį, t.y. 40-ies valandų darbo savaitę.

Sov. Sąjunga buvo raginusi neprisidėti streikais prie tokio reikalavimo, nes Lenkijos ekonominė padėtis negali pakelti vakarietiškos darbo savaitės. Lenkijos vyriausybė pareiškė, kad naujai streikuojantieji sukelia tik naują visuomenėje baimę ir jiems už streiko laiką nebus mokama.

Laisvoji Unija pareiškė, kad jeigu vyriausybė galės įrodyti, kad Lenkija finansiniai nepajėgia duoti dirbantiems laisvo šeštadienio, tai savo reikalavimus sušvelnins. Šis klausimas neturėtų būti pristatomas kaip konfliktas, bet kaip galimybės tartis, pasisakę Solidarnosc.

**LENKIJOS ŪKININKAI
NORI SAVO UNIJŲ**

Lenkijos žemdirbiai pasakė, kad nori turėti savo laisvas unijas. Lenkijos Komunistų Partijos Pirmininkas Stanislaw Kania išspėjo, kad to nedarytų, nors laisvoji darbininkų unija Solidarnosc juos palaikytų.

Walesa išskrido į Italiją, kur susitiks su Popiežium ir su savo tėvu, gyvenančiu JAV-se. Jis atvyko specialiai į Romą pamatyti savo sūnų, kurio jau 7 metai nebuvo matęs.

Laisvoji Unija tikisi, kad vyriausybė sutiks oficialiai pripažinti ūkininkų uniją, ir besiruošdama reikalui esant rotaciniam streikui, ragina savo narius dirbti našiai ir taikingai.

**PASKOLA BARBADOS
SALAI**

Kanados Federalinė Valdžia nutarė suteikti paskolą Barbados, kuri padėtų išvystyti vandens tiekimo sistemą. Šis projektas suteiktų 98% šios salos gyventojų butams vandenį.

NAUJA ERA UGANDAI

1980 m. gruodžio mėn. gale, antrą kartą Apollo Obote, 56 m. buvo prisaiškintas Ugandos valstybės prezidentu. Prieš 9 metus, Idi Amin'as buvo jį nuvertęs kariuomenės pagalba nuo valdžios. Uganda buvo pavadinta Afrikos perlas, nes pasižymėjo gerai sutvarkytu žemės ūkiu, geromis mokyklomis ir puikiai įrengtomis ligoninėmis. Šiandien, po Idi Amin siautėjimų, kraštas yra ekonominiuose griuvėsiuose.

Obote turi nepaprastą progą ir uždavinį grąžinti Ugandai "Afrikos Perlo" vardą. Ugandos gyventojai yra demoralizuoti buvusių kovų ir dabartinių sunkių nedarbų. Obote savo pirmojo prezidentavimo metu, norėdamas išlaikyti tvarką krašte, vartojo labai kietą metodą: "užšaldė" konstituciją, tūkstančius be teismo susodino į kalėjimus. Todėl Amin'ui buvo pasisekė padaryti perversmą.

**RUSAI RŪPINASI
GIMIMŲ MAŽĖJIMU**

Boris Ulanis ekspertas krašto prieauglio srityje, pradėjo spaudoje rašyti raginimus rusėms moterims turėti vaikų, nors ir nesutuokus. Bandoma įtikinti, kad tai "gali suteikti didesnę džiaugsmą, negu vedybos". Taip pat pabrėžia, kad normaliai šeima būtų iš trijų vaikų. Jis netgi pradeda smerkti abortus/iki dabar abortai buvo pagal pareikalavimą, jeigu sulaukė 18 m./, pirmindamas, kad jie gali pakenkti moters sveikatai, bet taip pat sunaikinti ekonomiką ir sumenkinti darbo jėgas ateityje.

Geresnio sprendimo, kuris visiems yra akivaizdus, specialistas nedrįso pasiūlyti: pakeisti režimą. Nes dabartinis nesugeba patiekti nei gana vystyklų, maisto, o svarbiaus - nei butų.

**DAR NESUTARIA DĖL
KANADOS KONSTITUCIJOS
PAKEITIMŲ**

Kanada turėtų paskelbti nepriklausomybę, jeigu Britų Parlamento nesutiktų su siūlomais konstitucijos pakeitimais.

Nesutikimai dėl konstitucijos pakeitimų ir grąžinimo Kanados žinion tebesitęsia. Kai kas priekaištuoja, kad tokiu svarbiu metu krašto Ministeris p-kas išvyksta kelionėn sutvirtinti kontaktus su III-ju pasauliu. Tačiau atrodo, kad kelionė gali pailgauti.

Trudeau, pakeliui iš Senegalijos į Braziliją, skridamas virš pietų Atlanto, davė žurnalistams pasikalbėjimą. Jis pabrėžė, kad provincijų atsinešimas dėl konstitucijos parodys ko jos tikrai nori. Nežiūrint visų sunkumų, Trudeau įsitikinęs, kad problemos bus išspręstos iki šios vasaros vidurio.

MIRĖ KOSYGIN'AS

Sulaukęs 76 m. amžiaus, mirė ilgametis Sovietų Sąjungos Min. Pirmininkas Aleksej Kosygin'as. Jis, kartu su Brežnev'u ir Nikolaj Podgornij sudarė "triumviratą", atimdami valdžią iš Nikitos Chruščev'o 1964 m. Jis mirė Maskvoje nuo širdies atakos. Sirguliavo ilgesnį laiką, atsistatydino iš pareigų 1980 m., spalio mėn., išdirbęs 40 metų komunistinėje partijoje ir valstybinėje tarnyboje. Vėteranas partietis, tačiau nebuvo gavęs jokių žymenų ar medalių. Tik jam atsistatydinus, gavo "širdingą padėką" iš Brežnev'o, o kiti 13 Politbiuro narių tylėjo.

Oficialiai apie Kosygin'o mirtį buvo pranešta tik po pusantros dienos. Kremlius vadai turėjo aptarti, kiek nuopelnų reikės jam oficialiai priskirti. Be to, prisidėjo dar vienas nemalonumas - Kosygin'as mirė Brežnev'o gimimo dienos išvakarėse. Paprastai tokia proga Sovietų spauda tradiciniai rašo panegyrikos puslapius Sov. Sąjungos prezidentui. Kai visi gimtadienio proga pagerbiama praėjo/asmenybės kultas, atrodo, dar nepaseno sovietuose... galybė buvo ištarti įprastiniai sakiniai, kad Kosygin'as "dirbo nesavanaudiškai sovietų valstybės gerovei". Tai, kaip gyvenant, taip ir mirus, Kosygin'as buvo Brežnev'o užgožtas.

Kosygin'as kietai laikė savo galioje milžinišką valsty-

bės biurokratiją. Buvo labai kietas ir patvarus derybose su užsieni bei vidaus reikaluose. Jis sugebėjo išsisukti iš visų "valymų", kurie nušlavė kitus jo generacijos sovietų žymiuosius. Pats Chruščev'as 1949-50 m. buvo išsireiškęs, kad "Kosygin'o gyvybė kabojo ant plauko. Turbūt, ištraukė laimingą loterijos bilietą".

Buvęs JAV Valstybės Sekretorius Henry Kissinger'is yra pastebėjęs, kad Kosygin'as - "realistas, ledinės išorės, ortodoksas ir nopalėnkiamas". Taip pat kiti, turėję reikalų su Kosygin'u, yra išsitarę, kad jis buvo fanatikas, beveik nežmogiškas savo atsidavimu pareigoms. 1967 m., pav., Kosygin'as, sužinojęs, kad jo žmona Klaudija miršta, nenutraukė savo darbo dienos. Neatrodė, kad ir jo kas ypatingai galėjosi, jam mirus.

**IŠPRAŠYTI ŠNIPAI
IŠ EGYPTO**

Iš Egipto išprašyti du nepageidaujami sovietų tarataojai, kurie buvo šnipai ir kėlė nesantaiką gyventojų tarpe. Trečiasis pasiprašė politinės globos, kuri jam buvo suteikta.

**PRIEŠ 40 METU... KAI "SUSITARE" IDEOLOGINIAI
PRIEŠAI**

Maskva, 1941 m. sausio 10 d.

"Vokietijos Ambasadorius SSSR, grafas von Šulenbargas - Vokietijos Reicho Vyriausybės Įgaliotinis iš vienos pusės ir SSSR Liaudies Komisarų Tarybos Pirmininkas V. Molotovas, SSSR Vyriausybės Įgaliotinis iš kitos pusės, susitarė:

I. Vokietijos Reicho Vyriausybė atsisako visų savo pretenzijų į Lietuvos teritorijos ruožą, nurodytą 1939 m. rugsėjo 28 d. slaptaime papildomo protokole ir pažymėtą žemėlapyje, pridėtame prie nurodyto protokolo.

II. SSSR Vyriausybė sutinka Vokietijos Reicho Vyriausybei, kaip kompensaciją už teritoriją, nurodytą pirmame šio protokolo punkte, importuoti už 7.500.000 aukso dolerių, tai yra, už 31.500.000 Reicho markių. Prisiimtoji 31.500.000 RM suma SSSR Vyriausybės bus išmokama sekančia tvarka: 1/8, tai yra, 3.930.000 RM metalais, išskyrus geležį, pristatant trijų mėnesių laikotarpiu nuo protokolo pasirašymo dienos; likusios 7/8, lygios 27.562.000 RM - auksu, išskaitant mokėjimus, kuriuos Vokietija turėtų padaryti iki 1941 m. vasario 11 d., sutinkamai su tarpusavio korespondencija tarp Vokietijos Ekonominės Delegacijos Prezidento dr. Šnurės ir SSSR Prekybos Reikalų Liaudies Komisarą I. Mikojano, liečiančio 1940 m. sausio 10 d. Susitarimą apie tarpusavio mainus, liečiančius šio ekonominio laikotarpio tarpusavio pristatymus pagal Vokietijos Reicho ir SSSR 1940 m. vasario 11 d. sutartį.

III. Šis protokolas pasirašytas 2 egzemplioriais, kiekvienu kalba ir 2 egzemplioriais rusų kalba. Jis įsigalios nuo jo pasirašymo dienos.

Nuo Vokietijos Reicho Vyriausybės
Šulenbargas
SSSR Vyriausybės vardu -
V.M. Molotovas

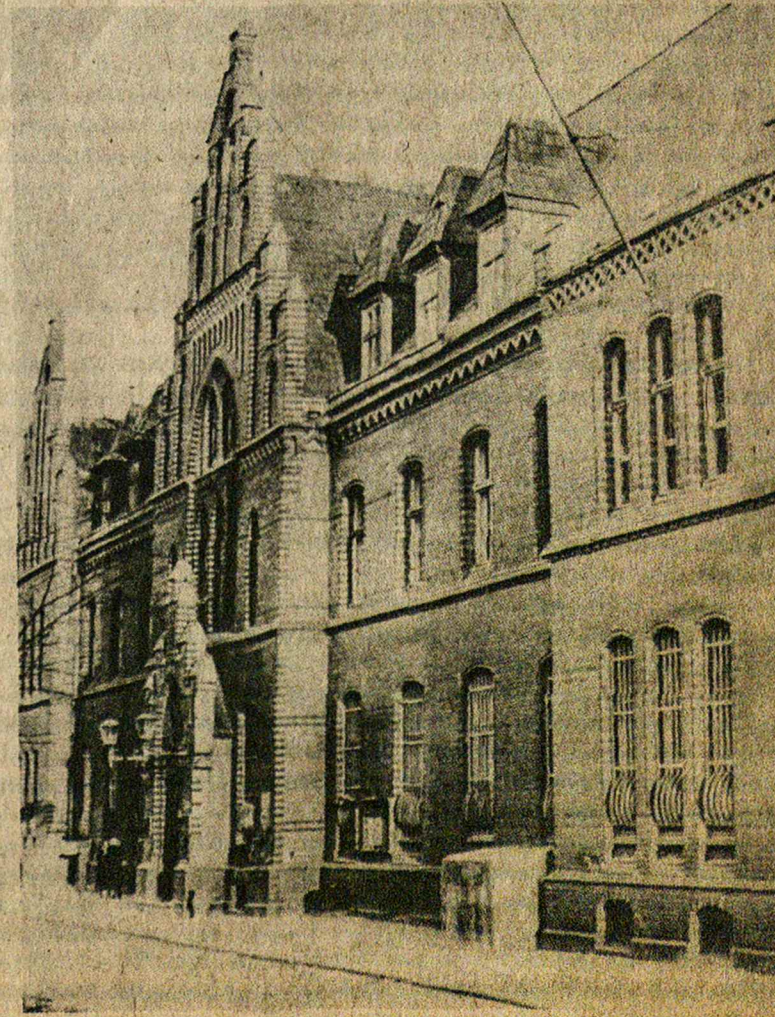
NEPRIKLAUSOMYBĖS METU, JURBARKE

ATLANTO LAIVAI

K
L
A
I
P
Ė
D
A

PAŠTO RŪMAI

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už išlikimą Kanadoje!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS NL SPAUDOS BENDROVĖ,
Redaguoja Redakcinė Kolegija

Telefonas? (514) 366-6220.

Second Class Mail Registration NO. 1952 Return postage guaranteed.
Postage paid at Lehigh, P.Q. Published by The Independent Lithuanian Publishing Co. at 7722 George Street, Lehigh, P.Q. Canada. M8P 1C4.

Metinė prenumerata Kanadoje - \$12.00, visur kitur - \$13.00. Rėmėjo prenumerata nuo \$18.00

P.s. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonę. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

NEPĖVYKĖS BANDYMAS

PRISIMINIMAI SAUSIO 15 D. PROGA

Skirvytė. 1923 m. sausio mėnesio viduryj, Nemuno deltoje, Skirvytės srovės kairiame šone (vokiečių pusėj, jau kelinta dieną stovėjo iš Klaipėdos atplaukęs ledlaužis "Zschintzsch". Laivo kapitonas Bunowitz labai nervinosi ir susirūpinęs stebėjo orą. Mat, temperatūra smarkiai krito ir Skirvytės srovės krantai užsidėjo vis storesniu ledų sluoksniu.

— Jei dar dieną kitą reikės čia pabūti, tai, ko gero mes taip išsalsime, kad iš ledų daugiau nebeišsikapanosime, — buriuoja kapitonas.

Nesuprato laivo įgula, kam jie čia šioj tyloj ir beribėj aplinkumoj žiemos metų stovi. Kur tik meti akį, nė vienos gyvos dvasios nesimato, ir tik naktį kažkur suspijksi mažytis žiburėlis.

Atplaukimo ir laukimo priežasčių žinojo tik kapitonas: jam Klaipėdos krašto direktorijos buvo įsakta laukti ir paįmėti kelis iš Rytprūsių, per ledą į Klaipėdos kraštą atvykus tautiškus asmenis.

Pagaliau, tik sausio 13 d., apie 10 valandą priešpie, pro žiūronus, buvo galima matyti atplaukiantį burinį laivą. Tai buvo plokščiu dugnu geležiais pakuosyta valtis, kuri galėjo plaukti vandeniu, arba reikalui esant, būtų pagalba čiūžti patvinsius pievų ledus. Valtij matėsi tik trys vyrai. Jų burlaivis tik labai pamažai judėjo. Kad atvažiuojantieji pagal dūnas galėtų geriau orientuotis, kur raudasi laivas, kapitonas davė įsakymą užkalsti laivo garų katilus.

Kai už kokios geros valandos burinė valtis sustojo prie ledlaužio, į jį ėjo žmogus, kurį visi tuojau atpažino: tai buvo prancūzų okupuoto Klaipėdos krašto direktorijos prezidentas dr. Vilijus Stepulaitis (Stepputai). Kitas keleivis buvo Klaipėdos dantų gydytojas dr. Hahn.

Dr. V. Stepulaitis atrodė labai pavargęs, bet, vos tik pasisveikinęs, jis įsakė kapitonui kuo greičiau plaukti į Klaipėdą.

— Gerai, plauksime kanalu, tai bus ramesnė kelionė.

— Ne, ne, jokių būdų ne! Tik neplaukite kanalu! Priežastį aš jums vėliau paaiškinsiu, — beveik susijaudinęs šaukia prezidentas.

Kapitonas ir vėl nepatenkintas, bet leidžia atleisti lynus ir laivas pajuda Kuršių marių link. Prieš tai jis keleivius dar nuveda į šiltą laivo kajutę ir pasiūlo jiems ką užkasti. Bet keleiviai nenori valgyti, o tik prašo kavos. Išgėrę vieną kitą karštos kavos puoduką, jie pradeda atsileisti.

— Visų pirma aš jums pasakysiu, kodėl, grįždami į Klaipėdą, mes jokių būdų negalime plaukti kanalu, — pradeda aiškinti prezidentas. — Žemiau čia yra apsupę visą Klaipėdos miestą. Jie raudasi ir prie kanalo Stariškėj. Ten jie greičiausiai, mus pačiuptų.

— Aš jau prieš keletą savaitių žinojau, kad Kauno valdžia yra suplanavusi žygį į Klaipėdą, — tęsia toliau Stepulaitis. — Bet ir aš nemiegojau. Aš tuojau užmezgiau ryšius su kpt. Amona. Kaip žinote, jis yra tilžėnas ir nusipelnęs Pabaltijų veikusių "geležinės divizijos" karininkas. Mada su Amona numatė buvome suorganizuoti 2000 buvusios divizijos vyrų ir pradėti kontrapuolimą prieš lietuvius. Vėliau viešai būtume pareiškę, kad tai buvę Klaipėdiečiai vokiečiai, kurie pasipriešinę prieš įsiveržėlius. Bet kai tik apie mano planą sužinojo Vokietijos vyriausybė, ji mane iškviatė į Berlyną. Ten man nedviprasmiškai buvo pasakyta neišsileisti į jokias karines avantiūras. Nei grąšino mane nubausti už nepaklusumą. Tad, grįžus iš Berlyno, mada su Amona nusprendėme, kad tokiomis aplinkybėmis ir sąlygomis, karinio pasipriešinimo neįmanoma praveisti. Tai aš dabar sėdžiu čia, laive, ir plaukiu į nežinią.

Išgirdus prezidento paaiškinimą, visų apas beimatant nukrito. Tylą partraukė nuo laivo sienų ačeinantis staigus, nemažonas trynimosi garsas. Kapitonas aiškina, kad ledas vietomis esąs iki 15 cm. storumo ir kad laivas tik labai pamažai stumiasi pirmyn. Stipriausią ledų sluoksnį reikės išnagėlėti, išplaukiant iš Skirvytės srovės į Kuršių marias.

— Kai plauksime Kuršių mariomis, būtinai malonėkite sustoti Juodkrantėje, prašė prezidentas. Po to, šilumos pagautas, jis užsnūdė.

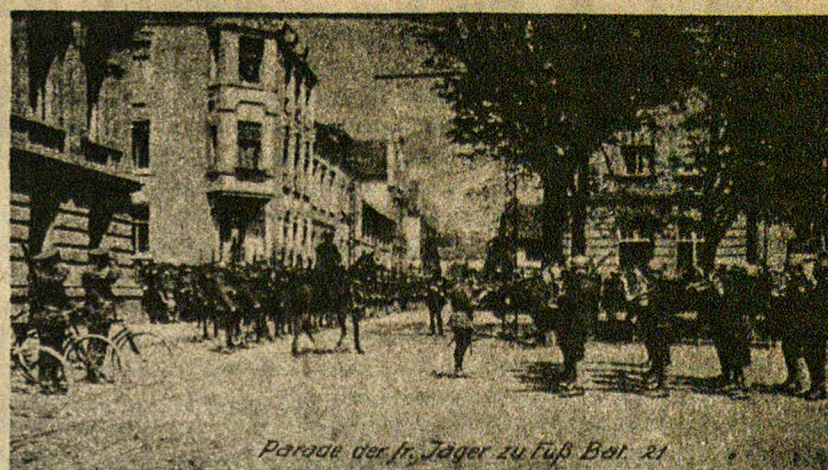
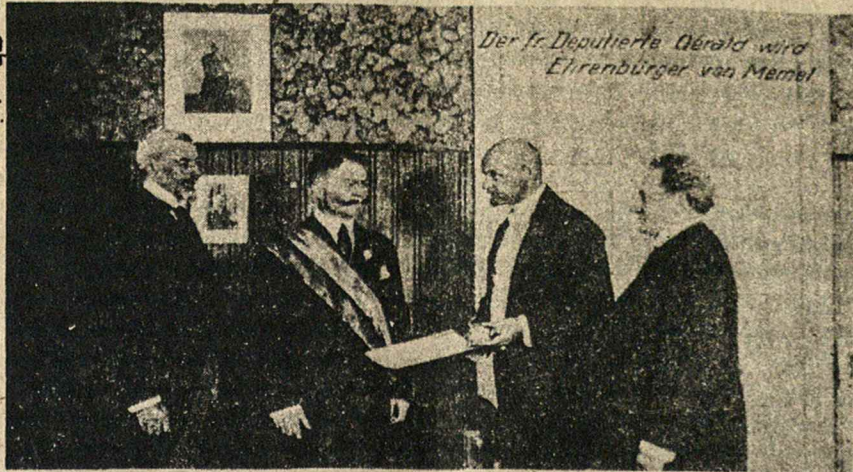
Ir vėl kapitonas nepatenkintas. Galvojo, kad taip vėlai Juodkrantėje sustoti nėra jokios prasmės.

— Tai bergždžias laiko gaišinimas, — murma kapitonas. Bet įsakymo reikia klausyti.

Juodkrantė. 1923 m., sausio 14 d., pusėantros ryto. Ramus žvejų bažnytkaimis jau seniai paskendęs gilame sniege. Net prieplaukios žviesos užgesintos. Visur ramu, tylu. Nesigirdi net netoli esančios ir dar nė neužšalusios 2 psl.

MAŽOJI LIETUVA

Skyrių paruošė A. LYMANTAS

Prancūzai Klaipėdoje 1920-1923 metais

1920 m. vasario mėnesį į Klaipėdą atvažiavo prancūzų generolis Odry su kariuomene ir save pasiskelbė Klaipėdos krašto gubernatorium. Jis lietuvių atžvilgiu buvo labai tolerantiškas.

Daug kas pasikeitė, kai vietoj gen. Odry, aukštąja santarvės įgaliotiniu tapo iki tai buvęs civilinis prefektas Petisnė. Jis vedė aiškią prolenkišką politiką, siūlydamas vokiečių politinėms partijoms "freistaato" idėją po lenkų globa.

Tos idėjos sužavėti, keli žinomi Klaipėdos vokiečiai, kaip buvęs Prekybos Rūmų pirmininkas Krauss, buvo nulykęs net į Varšuvą. Ten jis su lenkų užsienio reikalų ministriu Dombšiu kalbėjosi Klaipėdos krašto politiniais ir ekonominiais klausimais. Lietuviams griežtai užprotestavus, šis prancūzų, lenkų ir Klaipėdos vokiečių planas sugriuvo. Tada Petisnė pamažai pradėjo sikeisti minti, kad Klaipėdos kraštui ilgesiam laikui reikalinga prancūzų apsauga — protektoratas. Šia tema jis rašė net į prancūzų laikraščius, sukeldamas prancūzų biznierių susidomėjimą jo valdoma "kolonija".

Komisaras Petisnė lietuviams buvo labai nepalankus. Į lietuvių nusiskundimus jis nekreipdavo dėmesio. Bet su vokiečiais nuolat palaikė ramprais ir draugiškus ryšius. Kai tik atvažiuodavo iš Europos vakarų žymesni svečiai į Klaipėdą, jis juos kiekvieną kartą vedavo į Gargždus ar Kretingą, aiškindamas, kad Klaipėdos kraštą baigiasi Europa, o didžioji Lietuva prasideda Azija.

Norėdamas direktoriją padaryti saupalankesnu įrankiu,

jis pasikvietė krašto direktorijos pirmininku ne klaipėdiečių, bet jam pažįstamą Ištutės valdžios patarėją ir dvarininką dr. Stepulaitį.

Šiose retose istorinėse nuotraukose, kurias savo laiku padarė Klaipėdos miesto fotografas Ehrhardt, matome kai kuriuos čia saminėtus asmenis.

Pirmoji nuotrauka padaryta ant prancūzų šarvuotlaivio "Jules Michelet" denio. Čia matome iš kairės į dešinę prekybos rūmų pirmininką Krauss, vieną prancūzų admiralą, prancūzų deputatą Gerald, direktorijos pirmininką dr. Stepulaitį ir aukštąjį komisarą Petisnė. Sustoję laivo patrankų "pavėsyj", jie čia atsigaivina nuo laivo salione išgertų skanių prancūziškų gėrimų...

Antrą nuotrauką matome prancūzų šaulių 21 bataliono paradą ties magistratu ir Prekybos Rūmais Klaipėdoje.

Trečioje nuotraukoje matyti, kaip pataikaujančius Klaipėdos vokiečiai įteikia savo prancūziškam "amžinam priešui" (Erbfeind), šiuo atveju jau minėtam prancūzų deputatui — Gerald, Klaipėdos miesto garbės piliečio raštą. Iš kairės į dešinę — Gerald, petisnė, dr. Stepulaitis ir vertėjas. Pars Petisnė šiam "iškylmingam" momentui net juostomis persirišęs...

Ketvirtoje nuotraukoje matome generolą Odry su šeima prieš aplėdžiant Klaipėdą.

Visų šių politikų planus sugriovė netikėtas ir ryžtingas Klaipėdos Krašto sukilimas, kuris didele dalimi buvo remiamas ir Didž. Lietuvos.

Baltijos jūros bėsmo. Tik viešbūtyj "Kurischer Hof" langai dar plačiai apviešti. Atidarius mažosios salės duris, šaltu ir tyru žiemos oru kvėpuojam, ir nosį atsimuša stiprus cigarų kvapas ir pasigirsta garsus balsų mišinys. Čia buvo susirinkę pirmieji bėgliai iš apsuptosios Klaipėdos. Vieni iš jų atvažiuavo vežimu senuoju Nerijos pašto keliu, kiti net pėsči įėjo visą kelią. Tai buvo Klaipėdos miesto žinomi vokiečių senūnai, teisėjai, garbės konsulai su savo damomis ir kiti. Kai tarpduryj pasirodė ir į salę įžengė dr. Stepulaitis, prie stalų sėdėjusieji tuoj nutilo ir apstulbo, lyg kokį vaiduoklį pamatę.

Pirmaisiai atsiėmė viešbučio savininkė Gudaitienė (Guda). Ji pasodino prezidentą ir užsakė kelis butelius pakaitinto vyno. Tik tada prasidėjo pasisveikinimai ir neutrūkstamos kalbos. Pasirodo, kad dr. Stepulaitis laive pareikšii tvirtinimai buvo teisingi: lietuviai žiedu buvo apsupę Klaipėdą, nors į miestą dar ir neižygiavo.

Kilo sumišimas ir niekas negalėjo nieko konkretaus pasakyti. Tada prezidentas patiekė savo planą: jis dar šį rytą vyks toliau į Klaipėdą ir kalbės su prancūzų atstovais dėl krašto atskyrimo nuo Vokietijos, kad būtų prisilaikyta Versalio sutarties punktų. Tam jam reikalinga 15 įtakin-gesnių Klaipėdos krašto žmonių, kurie vykty kartu ir prancūzams pademonstruotų vieną "tikrųjų" klaipėdiečių nusistatymą.

Gudaitienei dar kartą gerai papildžius stiklus karštu vynu ar kuo kt., už valandos apie 15 padrąsėjusių Klaipėdos miesto prominentų, su dr. Stepučiu priešakyj, nugūžėjo į prieplauką.

Klaipėda. 1923 m. sausio 14 d. auštant. Skersai Kuršių mariose, ties Klaipėda stovinčio prancūzų šarvuotlaivio "Jules Michelet" sargybinis nuobodžiaudamas vaikščiojo po laivą. Prancūzui neįprastas stiprus Pabaltijos šaltis ir drėgmė jį nuolat vertė judėti. Nekantriai laukdamas pamainos, ir jis tikėjosi neužilgo sušilti šiltose laivo patalpose, kur šiuo metu giliai dar miega ne tik jo draugai jūrininkai, bet ir Klaipėdos krašto komisaras Petisnė su karinlu atstovu gen. Odry.

Staiga monotoniskumą nutraukia pridengtomis žviesomis nemažu greičiu iš pietų artėjantis laivas. Sargybinis pastebi, kad laivas nesuka nei į Dangės upės žiotis, nei į uostą — jis plaukia tiesiog šarvuotlaivio link. Priartėjęs laivas sustoja ir gana sumaniai valdomas išsirikuoja lygiagrečiai šalia prancūzų karinio laivo.

Netrukus laivo komandos tiltelyje pasirodo nedidelio

LIETUVIAIS ESAME MES GIMĘ,
LIETUVIAIS TURIME IR BŪT
TA GARBĘ GAVOME UŽGIMĘ,
JAI IR NETURM LEIST PRAŽŪTI

/Mažosios Lietuvos himnas/

ūgio plačia skrybėle žmogus ir puikia prancūzų kalba kreipiasi į sargybini. Jis jam paaiškina, kad esąs šio miesto ir krašto direktorijos pirmininkas ir kad su 15 Klaipėdos miesto žymiais piliečiais labai svarbiu reikalu turis tučtuojau pasimatyti su komisaru Petisnė ir gen. Odry.

Sargybinis tokiu netikėtu prezidento atsilankymu buvo tiek nustebintas, kad nemėgino juos atkalbėti. Jis pasakė, kad minėti ponai dar miega, bet jis juos pažadinsias. Tuo tarpu liepė "Monsieur le President" palaukti...

Praėjo valanda, kol Stepulaitis buvo pakviestas į laivą. Kai 15 miesto atstovų ledlaužio mažoj kajutėj susigrūdę nekantriai laukė pasitarimo išdavų, dr. Stepulaitis prie prancūziško konjako ir kavos virš dviejų valandų tarėsi su prancūzais.

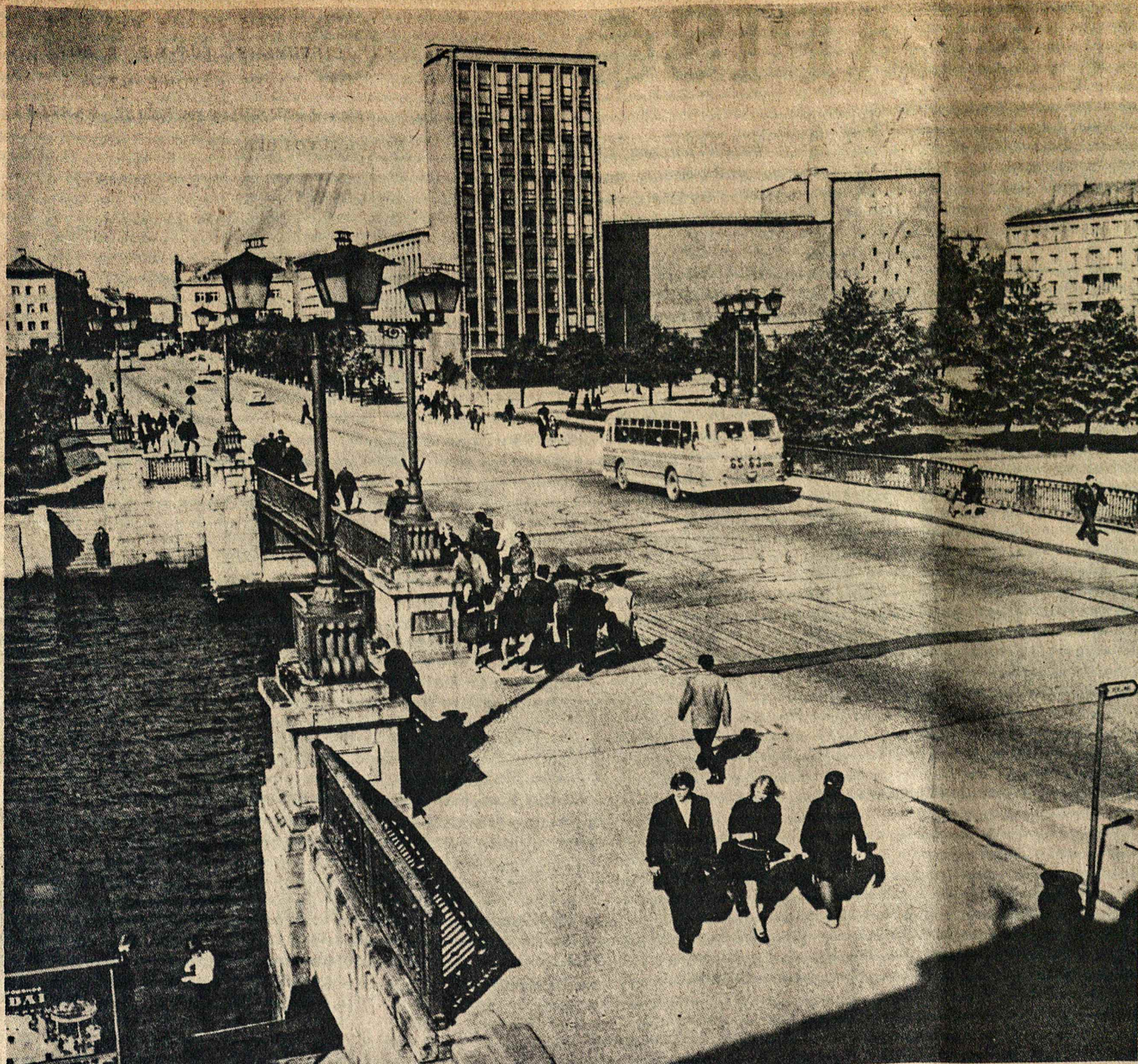
Kai prezidentas, pagaliau, grįžo į ledlaužį, jis atrodė patenkintas ir susirinkusiems pranešė, kad prancūzai jam užtikrinę, jog Klaipėda būsianti ginama. Be to, prancūzai sutikę, kad Klaipėdos gynybai būtų organizuojamos ir apginkluojamos ir vietinės vokiečių pajėgos. Po to, ledlaužis "Zschintzsch" nuplaukė į uostą.

Klaipėda. 1923 m. sausio 15 d. Temperatūra ir oras nuo sausio 14 į 15 dieną smarkiai pasikeitė: buvusi šlapdriba pavirto į didelę pūgą. Ties sendvairiu pientas vietomis net vieno metro aukštumo sniego buvo užpustytas. Anksti rytą miesto pakraščio gyventojai pro namų palėpių langus galėjo matyti, kaip sniege tai pargritdami, tai vėl atsikeldami artėjo sukilėlių gretos. Prasidėjo susišaudymai prie miestų, po kurių viena po kitos Klaipėdos miesto dalis buvo užimta. Iš Smeltės pasikatinieji prancūzų kariai tramvajais dar suspėjo sugrįžti į miesto centrą.

Be pačių prancūzų karių, apie 40 vietinių vokiečių klaipėdiečių savanorių buvo nukauti. Tada pro langą į prancūzų prefektūrą įmesta granata, priverstė prancūzus galutinai kapituliuoti.

Tos dienos vakarą laivą "Hagen" į Dancigą išplaukė apie 30 žymesniųjų vokiečių. Kitos dienos rytą į Neriją persikėlė ir paskutinis prancūzų okupuoto Klaipėdos krašto direktorijos prezidentas dr. Stepulaitis. Jis savo vietą turėjo užleisti sukilimo direktorijos pirmininkui Erdmonui Simonaičiui. Taip iš šio neišiklaus prūsų lietuvio dvarininko Viliaus Stepučio pastangų, su buvusiais Baltijos vokiečių korpuso nariais užkirsti Lietuvai priėjimą prie jūros, liko jiems tik liūdnas ir nesekmingas Klaipėdos krašto prie Lietuvos prijungimo epizodas atsiminimas. A. Lym.

NEPRIKLUSOMA LIETUVA

KLAIPĖDA - LIETUVOS VARTAI Į JŪRĄ

Kanados Vakaruose

ISPŪDŽIAI ALBERTOS IR BRITŲ KOLUMBIJOS PROVINCIJAS APLANKIUS

Z. PULIANAUSKAS

/ tęsinys /

Tad labai trumpai norėtusi prisiminti ir pačią Britų Kolumbiją — Albertos provincijos kaimynę. Yra turtinga mineralais (bet ne taip labai kaip Alberta) ir miško medžiaga. Ši provincija pirmą kartą buvo pastebėta 1579 m. ispanų keliautojo, bet jis tada neatkreipė reikiamo dėmesio. Jos teritorija išryškėjo 1778 m., kai kapitonas Cook atvykęs į Vancouverio salą pradėjo žvėrių kailių prekybą su indėnais platesniu mastu. Atsidaręs keletą prekybos pastovių na, ir žinoma, tapo turtingu žmogumi.

1858 m. pasklidus gandams po pasaulį, kad apie Fraser upę galima rasti nemažai aukso, vienų metų laikotarpyje čia atvyko 30 tūkstančių naujų gyventojų jo ieškoti, ir pasiliko gyventi. Tokiu būdu čia staiga padaugėjus gyventojų skaičiui, Britų vyriausybė įkūrė koloniją, ją pavadindama British Columbia. 1887 metais kituose B. C. rajonuose, ištikrųjų, buvo rasta nemažai aukso. Nuo tada provincijos ekonominė padėtis nuolat gerėjo. Pravedus geležinkelio liniją, atsirado galimybė prekiauti su Europos kraštais. Provincijos ekonominis gyvenimas pasidarė visai stiprus, kai 1915 m. buvo atidarytas Panamos kanalas.

Britų Kolumbija užima apie 943,600 kv. kilometrų. Gyventojų dabar turi apie 2,2 mil. ir skaitoma trečia savo didumu provincija Kanadoje. Jos sostinė yra Viktorijos miestas.

Po vienos nakties poilsio Kamloops miestelyje, anksti rytą vėl išskubėjome toliau. Šioje apylinkėje kalnai mažėjo. Vietomis atrodė tik geromis kalvomis. Daugiau pasirodė ūkiškų laukų. Mat, maždaug prieš šimtą metų, šio miestelio apylinkė skaitėsi provincijos gyvulių auginimo šerdimi. Įvedus miestelyje elektros srovę, pravedus kanalizaciją ir telefono linijas, miestelyje pradėjo rasti viešbučiai, kuris pramonė, kuri atitraukė ūkiškąją darbo jėgą. Todėl nuo tada sumažėjo ūkiškoji pramonė. Jame dabar įkurtas istorinis tų laikų muziejus.

PRAGARO VARTAI

Apie 12 val. sustojome apžiūrėti vadinamų Hell's Gate. Prie pastato buvome išieisti iš autobuso, šoferis važiuojo autobusams statyti parkan, o vadovas ruošėsi bėgti į raštinę gauti informaciją. Tačiau kažkas iš keleivių juokaudamas paklausė, gal galėsime pamatyti ir patį pragarą ir tada palyginti ar jis yra toks pat, apie kurį kalbame mūsų tikėjimas. Vadovas pažadėjęs tai sužinoti, išskubėjo į raštinę. Grįžęs pranešė, kad sumokėjęs pinigų ir galime eiti viską pamatyti. Įėję į pastato vidų, radome šiek tiek žmonių. Pasirodė, kad per Pragarą Vartus būsime vežami elektr. kabinomis (patiems eiti gal per karštą?). Atėjus eilei, lipome į kabinas, į kiekvieną sodino po 40 žmonių, o kabinų buvo dvi. Pilus pasikūtiniam asmeniui, jį šokęs palydovas užtrenkė duris ir tada kabina pajudėjo pirmyn. Palydovas paaiškino, kad viso kelio ilgis būsis 152 metrų. Hell's Gate — Pragarą Vartus 1981. 1. 16

tų plotis 110 metrų ir gylis — 61 metras. Užvažiavus ant prarajos — Pragarą Vartų vietos pasirodė, kad jos šonai buvo apaugę krūmokšniais ir žolėmis. Gilyn į apačią, matėsi tik pilkšvos spalvos pilkas akmuo. Dugne įvairaus dydžio akmenys. Dugno siaurumoje tamsu ir juoda. Tikrai baisu į šią peldą pažiūrėti. Pravažiuojant prarają, pasigirdo vienos moters balsas "Oi". Palydovas pribėgęs klausė, kas atsitiko. Balsas atsakė, kad "išsigandau". Pažiūrėjusi į apačią. Jau išlipus iš kabinos, mūsų trys moterys pasisakė, kad jos buvo užsimerkusios pravažiuojant tą "skylę". Atrodo, kad tarp tik ką matyto ir įsivaizduojamo pragarą, jokio skirtumo nėra. Papuolus į vieną ar kitą — vistiek tavęs nėra: įkritęs į pirmąjį tavo kūnas subyrės į šipulius, patekęs į antrąjį — tavo griebnas kūnas pavirs į pelenų saulelę...

Iš palydovo paaiškėjo, kad šie Pragarą Vartai — praraja yra šalia didelės Fraser upės. Šioji praraja tęsiasi apie porą kilometrų tuo pačiu. Šioji vieta bėgusi geriausia lašišų gaudymo vieta, indėnų laikais. Lašišų neršto metu artėjant, indėnai pasistengdavo svarbiausią vietą užblokuoti, kad dar daugiau jų pagauti. Normaliai, šia vieta praplaukdavo apie 2 milijonai lašišų kasmet. Vėlesniais laikais, Amerikos ir Kanados žuvininkystės b-vės artimą apylinkę 1941 m. patobulino geresniam žuiklavimui pasiekti. Tačiau žuvų skaičius sumažėjo net 90 procentų. Pagaliau prarajos nuslydusi žemė užvertė viską. Dabar toji vieta liko tik prisiminimui praeities ir parodymui keliautojams: Tuoj už prarajos matosi siauras didelės upės Fraser takas, kuriuo vanduo bėga dideliu spaudimu, todėl greitį išvysto iki 4 metrų į sekundę. Pervaziavus visą kelio ilgį, kabina dar vadinama "Airtram", sustoja. Prieš akis matosi gražus parkas jo dešinėje du maži pastatai. Viename suvenyrų parduotuvė ir filmų kambarys, kuriame veikia nuolat ekranas, rodydamas mokslinio pobūdžio filmus apie misteriską atsiradimą, vystimąsi ir gyvenimą čia taip mėgiamų lašišų. Apžiūrėję lauko pusę, buvome pakviesti valgyklon šviežių lašišų priešpiečiams. Besidairant valgyklos patalpoje, jos sienose matėsi prikabinėta rankinių įrankių kaip kirvis, piūklas, kirka, kėstuvai, kūjis ir dar kiti kurie buvo naudoti indėnų, apie 1850 metus, šios vietos ir pačios upės eksploatacijai. Tais metais čia pas indėnus atvyko pirmasis baltodis žmogus vardu Fraser, kuris indėnams daug padėjo savo patarimais ir darbu. Nuo tada šioji 800 kilometrų ilgio upė, buvo pavadinta jo vardu. Po poros valandų svečiavimosi grįžome atgal žemyn tuo pačiu keliu. Grįžtant atgal, moterys ir dalis vyrų parodė mažiau baimės, stebint "Pragarą Vartus".

Čia pasisvečiavę, vėl susikraustė autobusas ir išvykome Vancouverio miesto link. Vykstant šia kryptimi, didieji miškų ar vadinamų parkų plotai mažėjo. Jų vietose matėsi daugiau žalių žemumų, apaugusių krūmokšniais. Dar toliau ir žemumos nyko, o jų vietas užėmė gražios žalios pievos, kažkas panašų į suvalkiečių lygumas Lietuvoje. Priartėjus prie miesto, dingę didieji kal-

Anoje pusėje lango — tipingas žiemos vaizdas. Pilkas dangus, valduokliškai tuščios medžių šakos, vėjas gailioja lengvas sniego ataudas po šaligatvį, po neteip seniai buvusią žalią pievukę. Kalėdos, tiesa, turėjo būti vos už kelių dienų, o vis dėlto, nebuvo linksma. Kažkaip, lyg ir nejučiomis, mintys sustojo ties Mariaus išėjimu. Išėjimu negrįžtamai. Žinai, jauti, buvo nelinksmos, pilkos Kūčios jo šeimai, giminėms, bičiuliams. Ir, Kalėdos, bent šiemetinės, lyg ir beprasmiškas jiems pasirodė. Tiesa, suplaukė gausios užuojautos, šimtai paguodos žodžių, maldos. Vadinas, viskas atlikta beveik iki paskutinės eto — keto raidės ir dvasios. Likusiems arti miestams, tas, žinoma, tokioje valandoje vis jaukesnis jausmas — nesijauti vienišai. Tačiau, pagerbti, prisiminti Marių ir bent valandžiukę pabendrauti su juo, atrodo, tėra vienintelis kelias — atsiversti jo raštų skirsnį. Nesvarbu, kuriuos puslapius — jis juk beveik vienodas savaime žodyne, savaime prisirišime gimtajai žemei, savo meilėje tam eili — niam, paprastam žmogui. Neveltui visų jo kūrinių herojai — žmonės, gal ir mažučiai "socialinėje pakopoje", bet toki tikri, gyvi ir nepakartojami. Ištiesi tomiai jo paliktos grožinės kūrybos netik kad turi aiškią ir neišdildomą vietą visoje lietuvių literatūroje, bet pasiliks pačiu gražiausiu paminklu mūsų visos raštijos istorijoje. Nepajėgs Mariaus vardo išmesti toki ar kitoki režimai, kairės ar dešinės cenzoriai, nes jo žodžiai tikrai stipresni ir galin — gesni už visas smėlines ar geležines užsklandas.

Bent jau tie, kuriems lietuviškas dailusis žodis dar šį tą reiškia, pažino Marių, tarkime, visai neblogai. Toji pažintis nejučiomis persimetė į pamėgimą. Todėl, netik stengėmės išgyti visus jo raštus, bet išgirde, kad vienokiam ar kitokiam periodiniam leidiny pasirodė jo pasa — kojimas, novelė ar ištrauka iš didesnio darbo, tuoj pat bandydavom gauti to laikraščio ar žurnalo numerį. Buvo pripažintas ir gerviamas rašytojas — kūrėjas, laureatas. Tačiau, privačiame gyvenime tuo nesipuikavo, priešingai, visados buvo ir likosi tokiu paprastu asmeniu, tokiu paprastu žmogumi, kuriuos jis taip vaizdžiai ir giliai lietė, priešė savuosiuose raštuose.

Pasirodžius pirmiesiems negandams apie Marių palietusius sveikatos sutrikimus, juos gal ir nesutikome didesniu rūpesčiu. Kągi, stiprios prigimties, stipraus stono asmenybės, tik jau nenugalės, kad ir rimtos ligos.

Deja, klydome per daug optimistiškai galvodami. Liga guldo net ir mižinus, naikina kūną, bet — lieka bejėgė su naikinti dvasią...

Uždanga nukrito, finalas atėjo. Laikina mes čia dar likome, tiesa, pilni planų, vilčių, lyg ruošdamiesi gyventi su saule, ir nepaliaujamam entuziazmu. Vis užmirštant, kad kiekviena pasaka turi ir numatomą pabaigą. Miršta žmonės kasdien. Pelenai grįžta į pelenus, dulkė į dulkę. Tik išrinktieji liekasi gyvųjų tarpe ilgiau — Marius Katiškis vienas tų, kuris tvirtai liekasi pas mus savo gyvu ir taiklu lietuvišku žodžiu.

nai, tolumoje matėsi tik melsvi jų siluetai. Įvažiavus į miestą, tuoj gaunasi išpušis, kad čia esama didmiesčio. Važiuojant jo plačiomis gatvėmis, vadovas pasakojo ir nurodė vietas, kuriose galima gerai pavalgyti ir žemesnėmis kainomis. Taip pat priminė, kad čia esą daug kinietiški restoranai, kuriuose maistas geras ir žemesnėmis kainomis. Ši informacija buvo veik reikalinga, nes maistintis reikėjo jau iš savų kišenių. Pagaliau, sustojome prie viešbučio, apie 30 aukštų rūmų. Vadovui pasirūmus taktais, liftais kėlimėms į nurodytus aukštus ir kambarius. Bagažais kaip paprastai, rūpinosi kiti žmonės. Grupė buvo išmėtyta po kelis aukštus. Man teko 9 aukštas. Jame radau labai didelį kambarį, dvi plačias lovas ir kitais geras baldais. Plačios durys vedė į balkoną. Lyg ir naujiena buvo tai, kad kambariye buvo viengungiško stiliaus šaldytuvas, ko kitose vietose nebuvo radę. Toks "liuksusas" veik reikalingas. Į viešbutį atvykome 5 val. po pietų, — pagal vietos laiką dar buvo likusi graži dalis dienos. Čia pradėdavo temti tik apie 10 val. vakaro. Gavęs čemodaną, pasikeičiau kitais rūbais ir išėjau pasivaikščioti. Užsukau į netoliese esantį restoraną. Jame buvo visi kiniečiai — mandagūs patarnautojai. Šalia maisto, užsisakiau ir bonketę alaus. Social pavalgę sumokėjau 12 dolerių ir išėjau. Eidamas savo viešbučio link, arti jo sutikau savųjų dvi poras einančias pasivaikščioti. Prie jų prisijungiau ir aš. Visas penketukas eina — me, dairydamiės plačiomis gatvėmis, vietomis užsukdami į kairias parduotuves pasižiūrėti prekių. Jaučiame, kad po poros valandų pasivaikščiojimo, esame tolokai pasitraukę nuo savojo viešbučio. Pradėjome grįžti atgal. Eidami pirmą nesekėme gatvių pavadinimų (tikri žiopiai). Po kiek laiko atrodė, kad esame pasiklydę. Pradėjome dairytis ar nepamatysim kur nors polieninką, pasiklausti kelio. Dar eidami pirmyn, vienoje gatvėje šalia šaligatvio, radome gulintį senyvą vyrą. Sustojome pasižiūrėti. Tuo pačiu momentu motociklu prie jo privažiavo polieninkas, netrukus ambulansas ir nušivežė tą žmogų, o mums radosi netikėta proga sutikti polieninką. Pagal jo nurodymus lengvai susiradome viešbutį. Viešbučio kambariye pasilsėjęs gerą pusvalandį, vėl išėjau į gatves pasidairyti. Bijodamas toli nueiti, kad nepaklyčiau vienas, pasisukinėjęs porą blokų apie viešbutį, vėl grįžau į viešbučio vestibulį ir čia dar pasėdėjęs minkštame fotelyje prie gražių gėlių, grįžau į kambarį nakties poilsiui. Sukinėdamas TV aparato stotis, pripuola mai užtikau Toronto kanalą 6 ir išklauses jau žinomo žinių pranešėjo N. Nash skelbiamas žinias, nuėjau miegoti. (bus daugiau)

12 METŲ NUO ERDMONO SIMONAIČIO MIRTIES

Šioje nuotraukoje, maždaug 1936 m., matome kūlimo talką Dumplių kaime, Klaipėdos apskrityje. Du jauni vyrai dešinėje pusėje /vienas su grūdų maišu ant pečių, kitas prie svarsčių/ yra Jievos Talo kytės – Adomavičienės, gyv. Toronte, broliai. Abu vyrai mirę. Vienas natūralia mirtimi Dumplių kaime, kitas dingo karo metu 1943 m., Rytų fronte.

IŠ: I. Simonaitytė AUKŠTŲJŲ ŠIMONIŲ LIKIMAS

Lininiais, baltais kaip sniegas marškiniais, juoda kamzole, pilkomis milinėmis kelnėmis apsirengęs, su kelnėmis apsirengęs, su lazda rankoje eina Šimonis apžiūrėti savo laukų.

Pražilęs jau Jokūbas Šimonis. Plaukai balti kaip žydinti pavasarį obelis, kaip baltų dobilėlių laukas, per kurį jis žengia. Nors gerą skaičių metų neša ant savo kupros Jokūbas Šimonis, bet tiesus jis tebėra kaip ansai baltasis, laukų gale stovintis beržas.

Jo akys skaidrios ir budrios kaip jaunuolio, tik pradėdantį apsiprasti su pasauliu. Bet jeigu į tave pažiūrės, o tu negerą sąžinę turėsi, visada jis tai išpės, tau iš veido išskaitys.

- Jis permato žmogų, - sako kaimynai.

Kaimynai jį myli, bet ir bijo. Jis yra griežtas ir teisingas žmogus.

- Kokie šimet geri rugiai, - šneka su savimi Šimonis. - Duonelės turėsime, visai pilnai, galėsime kelių liką vežimų į miestą vežti parduoti. Kaip puikiai mėlynuoja kviečiai, miežiai, avižos! Jei tik nepagiedrės, bus gera daga. A, jau ir ropūtės reikės kaupuoti. Geriausias laikas. Ir kokios jos sūdrūs! Rodos, kad turėsime gerą metą.

Karvės, arkliai ganosi dobilynuose.

- Na, na, kumely, ar avižos bado? Ko čia taip spardais kaip patrakės! Veizėk!

Laukų gale atsisėdo Šimonis ant pylimo ribos. O tik jau metai slėgia. Kol iki čia atėjo - pailso. Tiesa, jau šaunų galą irėjo. Ir pušyną apvaikščiojo.

Gerai, kad sūnus paaugęs. Jau nebereikės žagrės valdyti seniui. Šienapjūtėj sūnus ves primąjį dalgį. Vaikas jau pavaduoja tėvą.

Ir šildo šiandien saulelė maloniai! O tas vyturėlis ten ore! Iš džiaugsmų negali išeiti. Kaip tau gera, paukštel! Tu nežinai, turbūt, kas tai yra senatvė, kas tai yra vargas, rūpestis. Koks kupinas visokių vargų yra žmogaus amžius ir kiek jam reikia grumtis su rūpesčiais, pakol jis į kapą įgriūva.

- Bet vis viena stovint praėjusio gyvenimo angoje galima pasakyti: nė veltui vargta. Dievas padėjo, Dievas palaimino. Ir savąjį atlikęs paliksiu visa ateinančiai kartai.

- Krizas išmintingas vaikas, doras. Atgavęs gyvenimą tikrai mokės gyventi. Be baimės galima jam ūkį atiduoti. Dievo bijas, negirtuoklis, nepralaidoka. Jis ūkį dar padidins, kaip didino visi Šimoniai, kiek įstengė.

A. ir E. LYMANTAI prie Erdmono SIMONAIČIO kapo 1980 metų vasarą Huettenfeldo kapinėse, Vokietijoje.
4 psl.

- Ūkio trobesiai nauji, tik gyvenamoji sena, reikės netrukus naują statyti. Kai ateis marti, atsineš ir pinigų, galės pasistatyti tokią, kokia patiems patiks. Juk visa ko užtektinai. Galėsime ir turtinę marčią gauti.

Sėdėdamas ant griovio pylimo Šimonis snūduriuoda - mas svajoja. Ir mintys kažki kaip susimaišė viena su kita. Bet nieko. Minčių į turgų neveši. Jos ateina, jos praeina - niekas jų nemato.

Ir gerai taip. Kartais jos, tiesa, ir gana išmintingos, bet kartais - tai jau nenorėtų parodyti jų žmonėms. Bet jos visada sudaro geriausią draugystę žmogui, sėdinčiam vienam atstu nuo kitų. O žmogui mylinčiam visą gamtą visai ir nereikėtų draugų, jie tik našta gali būti, sunkenybė. Kartais lyg Dievo bausmė jie persekioja žmogų, mylintį vienatvę. Šimonis žino, kokios tuščios daugiausia jų kalbos. O kokia turtinga gamta. Turtinga visa kuo - ir džiaugsmu, ir tyla, tiesa, kartais ir neganda.

Nesitverdama linksmybe atitrapsnoja baltas, jaukus avinaitis. Smalsus jis, jam idomu sužinoti, kas ten sėdi, ilgai stovi jis ir spėlioja. Ir koja trenkia į žemę, lyg pabaidyti norėdamas. Pažinęs šeimininką, papurto galvutę ir suoliais nulekia pas skaudžiai verkiančią savo motiną.

Sūnaitis nesitveria iš linksmybės, o motina verkia ir rūpinasi dėl pramuštgalvio.

Juk ir su žmonėmis taip būna kartais. Ir atsiminę Mikėlį, savo sūnų, sunkiai atsiduso Jokūbas.

Jau nori rauktis kakta, nes akys nebemato gamtos smagumų, o žiūri kiurais per visa. Ten, Karaliaučiuje..

Pylimu ateina kaimynas Kuprius, basas, batus per petį persisvėręs, kepure rankoj nešinas, giesminės kišenėj.

- Dieve duok labąryt, kaimyn!

Paminklas Rašytojai Ievai Simonaitytei

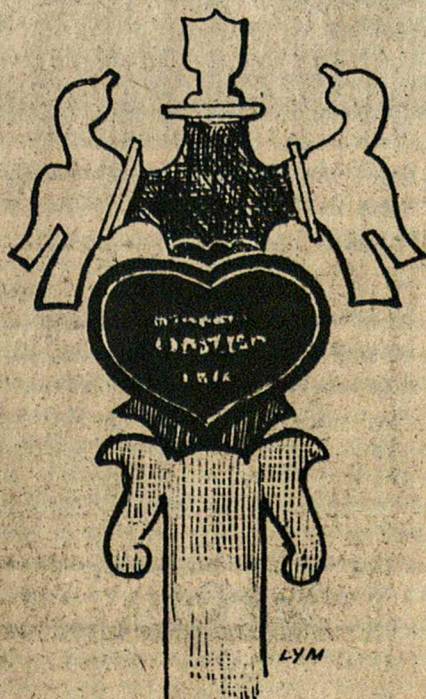
Mažosios Lietuvos rašytojos Ievos Simonaitytės palikime buvo rastas raštas su pageidavimu, kad jos palikai būtų palaidoti Priekulės kapinėse, Klaipėdos krašte. Be to, kiek iš rašytojų arčiau pažinusių asmenų teko sužinoti, ji prašiusi ant kapo nestatyti sunkaus akmeninio kryžiaus. Girdi, ji savo gyvenime turėjusi užtektinai sunkių kryžių nešti...

Be rašytojos paskutinieji pageidavimai neišsipildė, kompartijos dominuojama Lietuvos rašytojų draugija Ievą Simonaitytę palaidojo Vilniaus Antakalnio kapinėse, o jos antkapio vietoj jai pastatė ne kryžių, bet didelio svorio, keturkampia forma granito paminklą su rašytojos biustu ant viršaus. Paminklą sukūrė skulptorė D. Varanauskienė ir jo atidengimas įvyko praėjusių metų rugsėjo mėnesio viduryj.

Deja, sunkus ir slėgiantis paminklo stilius daugiau pritinka tiems paminklams, kurie statomi mirusiems ar pačios partijos nužudytiems sovietų vadams Kremliaus kiemo sienų papėdėj, bet ne klaipėdiškei lietuvei rašytojai. Tuo tarpu Maž. Lietuva ypatingai pasižymėjo savo prasmingais ir gražiais ka-

pų paminklais. Jie savo etikos atžvilgiu buvo tokie tobuli, kad kiekvienam, net svetimtaučiai sukelė davo grožio, meniškumo ir pasigėrėjimo jausmą. Tačiau, nejaugi skulptorė nesugebėjo ar nedarė pastangų iš jų pasisemti kūrybinių idėjų? Ar gi negalėjo sukurti patrauklių paminklų su charakteringais rašytojos numylėtosios tėviškos kapinių tautodailės bruožais?

- lym -

BRAIŽINYS VIENO TIPINGO MAŽSICIS LIETUVOS KARINYNŲ ANTAKPIO.

ERDMONAS SIMONAITIS "NI" REDAKCIJOJE 1954 m. kalbasi su dideliu Mažosios Lietuvos bičiuliu, buv. "NI" redaktorium, a. a. Jonu KARDELIU

MAŽSICIS LIETUVA - lietuvių gyventas ar gyvenamas plotas š. Rytprūsių dalyje, kairėje Nemuno pusėje, siekias Prieglaus ir Deimenos krantus. Nuo 17 a. tas plotas buvo administraciniai pavadintas Lithauen. Nuo antrosios 19 a. pusės atgijus tautiniam susipratimui, vietoje Prūsų Lietuva, prigijo ir išgalėjo terminas abejose sienose pusėse Mažoji Lietuva.

I-ojo Pas. Karo pabaigoje, kaizerinei Vokietijai žlugus, susikūrė Mažosios Lietuvos Taryba, kuri rūpinosi tautinėmis lietuvių aspiracijomis Mažojoje Lietuvoje. Ji, remdamasi JAV prezidento paskelbta tautų apsisprendimo teise, reikalavo, kad M. Lietuva būtų priskirta prie Nepriklausomos Lietuvos teisiškai. 1919 m. balandžio 8 d., ji įteikė Versalio Taikos Konferencijai raštą, kad Rytprūsių lietuviškosios sritys būtų priskirtos prie Lietuvos. Versalio Konferencija nepatenkino pilnai reikalavimų ir MLT atstovai išėjo viešon opozicijon. 1922 m. atvyko Pary - žiun, kur sąjungininkų sudaryta komisija tyrė reikalavimų projektą, kaip išspręsti Klaipėdos krašto politinį likimą.

1923 m. Klaipėdos Kraštas prisijungė prie Lietuvos valstybės ir 1924 m. tarptautinėje konvencijoje šis prisijungimas buvo legalizuotas.

1923 m. Sausio 9 d. Šilutėje įsisteigęs Mažosios Lietuvos Vyriausias Gelbėjimo Komitetas išleido manifestą ir paskelbė, kad Klaipėdos krašte perėmė valdžią ir paskyrė Krašto direktorijos pirmininką Erdmoną Simonaitį. Mažosios Lietuvos sukilėliai, padėdami ir remiami didžiosios Lietuvos savanorių, užėmė visą kraštą. Tik Klaipėdos mieste komisaras Petisnė su prancūzų igula mėgino priešintis, tačiau nepasisekė. Aliantai buvo išveikti, lietuvių veiksmams ir buvo net atsiuntę keletą karo laivų, grąšino karu ir Lenkija, tačiau jokių karinių veiksmų neįvyko. Lietuvos seimas 1923 m. sausio 24 d. priėmė rezoliuciją, sveikinančią Klaipėdos Krašto gyventojus, proklamavusius norą susijungti su Lietuvos Respublika. Tarp tautinėse sferose tačiau reikėjo dėti daug pastangų nugalėti sunkumus, kol pagaliau pavyko sudaryti Klaipėdos Krašto konvenciją ir statutą.

/IŠ LE/

Skulpt. D. Danytės - Varanauskienės antkapinis paminklas Ievai Simonaitytei. Rašytoja buvo įvertinta ir pagerbta jau nepriklausomybės laikais. Nuo 1936 m. kovo mėn. jai buvo paskirta mėnesinė 300 litų stipendija, o 1935 m. gaavo valstybinę literatūrinę premiją už "Aukštųjų Šimonių likimą".

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

TEATRŲ VEIKLA

"Tiesa" rašo, kad Lietuvos valstybinis Vilniaus akademinių operos ir baleto teatras, o taip pat ir Kauno dramos teatras pradeda 50-ąją veiklos sezoną. Panevėžio 40-mečio sezoną.

Visąjunginiame lektyniavime per pirmąjį šių metų pusmetį Vilniaus akademinių ir operos ir baleto teatro kolektyvas išsikovojo antrą premiją. Teatrų spektaklių žiūrėję 158 tūkst. žmonių.

KURAPKŲ PYŠKINIMO SEZONAS

Dėi ašiaurių žiemų, net kelis kartus sumažėjo kurapkų skaičius. Nėra jų daug Lietuvoje, bet vis dėlto 24 medžiotojų skyrius buvo įleista sumedžioti iš viso apie 1.400. Leidžiama ten, kur yra apmokyti paukštiniai šunys.

Vienam medžiotojui leidžiama per dieną nušauti ne daugiau 3 kurapkas.

PUVO CBUOLIAI

Orai Lietuvoje šiais metais buvo blogi (lietūs), dėl to derliai taip pat blogi ir dėlto raginti dirbantieji pasistengti surinkti kiekvieną varpą, pašarui kiekvieną tinkamą šiaudgalį ir runkelio šaknį.

Toks raginimas kai kur praėjo. Štai "Valstiečio laikraščio" rugpjūčio 27 d. rašoma, kad Teišių rajono, "Žemės maitintojos" kolūkie Drobūksčių brigada jau baigė kasti bulves.

Tačiau daug kur kažkas užkliūva. Va, "Valstiečio laikraštis" spalio 7 d. išspausdino paruošų ministro valstybinės augalininkystės produktų supirkimo inspekcijos reportažą "Verkia obuolių deglosios šėdamos". Ten rašoma, kad Suvalkijoje, Žemaitijoje ir Dzūkijoje sodai tušti -- obuoliais lūžta šiaurės ir rytų Lietuva. Semeliškiuose daug obuolių, bet jų supirkimo punkte mažai obuolių jau nuo seniau drybsojo suversti ant prieklėčio ir ant žemės, nes nėra transporto. Eisikšė taip pat kieme gulėjo apie 11 tonų, nes nebuvo transporto. Ignalinoje jiems sakė, kad gal išveš rytoj.

APDOVANOTI OLIMPIEČIAI IR SPORTO DARBUOTOJAI Maskvos olimpiadoje dalyvavę ir medalius parsivežę Lietuvos sportininkai buvo apdovanoti įvairiais Sov. Sąjungos ordinais.

Tautų draugystės ordinas gavo L. Kačiūsyte, A. Rupšienė ir A. Zūpa, garbės ženklo -- Z. Motiekaitis (kūno kultūros ir sporto komiteto

pirm.) ir R. Valiulis, už darbą šaunumą -- V. Beselienė, A. Nenėnienė ir S. Strečen (Vilniuje gyvenanti tarpininkė klasės sporto meistrė), už pasižymėjimą darbe -- J. Normontas, V. Navickas ir J. Pinkas.

Ordinus taip pat gavo S. Jovaiša ir pasižymėję treneriai A. Karpavičius, A. Kukštas, V. Kupčius, E. Petkienė ir P. Rimša.

Visai eilei pasidarbavusių olimpiadai buvo suteikti garbės raštai

ATKURTA SUDERMANO GIMTINĖ

Sename dvare netoli Šilutės atstatytas namas, kuriame 1857 m. gimė vokiečių rašytojas Hermanas Sudermanas, rašęs nemažą veikalų lietuviška tematika. Jo dramos ir dabar vaidinamos Lietuvos teatruose, televizijoje, pagal jas sukami filmai. Bene plačiausiai jis ir tarp lietuvių žinomas savo apysaka "Klionė ir Tilžė".

Tame name bus įkurtas H. Sudermano memorialinis muziejus.

LIETUVIAI TIUMENĖS STATYBOJE

I Tiumenės sritį Vakarų Sibire iš Kauno buvo išsiųstas pirmasis statybininkų būrys. Tame rajone yra naftos ir dujų telkiniai ir per trejetą metų ten iškils naujas miestas Kogolymas.

Su statybininkais pasiųstas ir kelininkų kolektyvas, kuris nuties 80 kilometrų magistralę tarp Kogolymo ir naftos bei dujų versmų.

"BARBORA RADVILAITĖ" VILNIAUS RUSŲ TEATRE Valstybinis rusų dramos teatras stato Juozo Grušo "Barborą Radvilaitę". Pasirūpinimui naudojamasi net dviem vertimais.

● Idomu, kokią versiją pasirinko šio veikalo rusų teatras, nes autorius turėjo ilgą diskusiją su cenzoriais.

LIETUVIAI MEDIKAI MĖGSTA ŠACHMATUS

Lietuviai medikai ypač mėgsta šachmatus ir yra pasiekę nemažai pergalų. Paskutiniu metu Estijoje vyko tradicinės šachmatų varžybos. Lietuviai laimėjo pirmąją vietą. Komandą sudarė Vilniaus, Kauno ir Šiaulių žaidėjai. Pasižymėjo prie atskirų lentų Vilniaus greitosios pagalbos stoties gydytojas R. Klimavičius.

Antrą vietą laimėjo Tallino miesto žaidėjai, trečią latviai. Tokios varžybos kitą kartą vyks Vilniuje.

II

Būtų ko gero užmigęs, bet laimė, Marcelė kyštelėjo galvą į seklyčią. Aišku, kur jis tau atsiguls kaip žmogus.

- Mykolai, Mykolai, nedrybsok taip, gal nusirengt dar reikės padėti?

Jis atsisėdo, palingavo galvą ir ėmė rengtis. Nusirengęs palindo po patalais. Akys merkėsi, apsunko vokai. Paskui jau pats nebeprisiminė, kaip ten viskas buvo. O gal visai nieko nebuvo, gal sapnavo, gal pasirodė, kad atsikėlė, basas nušlepsėjo per seklyčią, pravėrė duris ir ilgai ilgai visas baltas nakties tamsioje, lyg koks vaiduoklis, stovėjo tarpduryje. Pasiėmė dūlavo lova. Jis ėmė artintis prie tos lovos.

- Ar čia tu, Mykolai? - lyg Marcelės, lyg ne Marcelės balsas paklausė.

- Aš, Marcelina, aš, kas gi kitas, - atsakė lyg jis, lyg ne jis.

- Ko tu dabar nemiegi, ko goglinėji vidurnaktį? - vėl tartum Marcelė pasakė.

- Tai kad negaliu užmigt, vienam labai liūdna, - tartum jis atsakė.

- Eik ir miegok, - lyg Marcelė paliepė.

Lyg jis, lyg ne jis atsisėdo ant lovos krašto, lyg jis, lyg ne jis pasiprašė:

- Priimk, Marcelina, abiem bus smagiau. Tartum Marcelė, tartum ne Marcelė barė, tačiau nepiktai:

- Ak tu, nevidone, matai, ko jis užsimanė? Aš jau užmiršau tokius dalykus.

- Prisiminsi, Marcelina, prisiminsi, to negalima užmiršti.

- Aha, paskui vaikščiosi po kaimus ir šnekėsi. Kaip aš žmonėms į akis pažiūrėsiu?

Jis ir ne jis atsiklaupė ant kelių:

- Ką tu, Marcelina, ką tu, prisiekiu, niekam nė žodžio, kad liežuvį praryčiau...

Kurį laiką buvo tylu, ir jis pagalvojo, kad sapnas, rasi, nutrūko. Bet ne, vėl lyg Marcelė pasakė:

- Vieną naktį pergulėsi, ir nėra tavęs, gaudyk vėją laukuose. Man reikia vyro, kuris nuolat šalia būtų, namų žiūrėtų, o ne į visas keturias puses dairytųsi.

Vėl ilgai buvo tylu. Matyt sapnas išsisklaidė kaip migla įdienojus. O gal visai nesapnavo. Jiedu gulėjo atskirose lovose: - jis - seklyčioj, ji - kambary prie virtuvės. Jis neklūpojo ant kelių prie lovos. Negali būti, kad Pa - raistis, visos apylinkės meistras, klūpotų prie kieno nors lovos, maldautų priimamas. Jis laisvas paukštis. Ir niekas jam sparnų nepakirps. Bet ne, jis vėl išgirdo tartum savo balsą:

- Galui, Marcelina, pasilik, jeigu nori. Žiūrėsiu namų ir man jau nusibodo po kaimus trankytis, svetimą duoną valgyti, ne savo lovą girdžint, ne tie metai, ramybės norisi...

Ji vis dar lyg prieštaravo:

- Šiandien išgėręs, tai giedi gražią giesmę, o rytoj ir jos nakti užmirši.

Jis lyg įtikinėjo:

- Klap mane gyvą matai, Marcelina, neužmiršiu, prisiekiu.

- Na, tai žiūrėk!

Ji tartum kilstelėjo patalus, jis tartum kieno pastū - mėtą įlindo į sušildytą lovą...

III. Rytą nubudęs Paraitis labai nustebė, kad guli ne seklyčioj, kur vakar vakare buvo atsigulęs, o Marcelės lovoj. Prasitrynė akis, gal vaidenasi? Ne, tikrai Marcelės lova. Net pagalvė antra su išgula, tik patalas vienas. Jos pačios nebuvo.

Ir didelis sunkumas užgulė Paraitį, meistrų meistrą, didelis nerimas, netikrumas įsliugė į širdį: kas dabar bus? Sėdėjo nusiminęs, baisingai susirūpinęs ir laukė kažko atsitinkant.

Bet nieko neatsitiko. Tad jis atsikėlė, užsivertęs išgėrė pusę asocio lyg tyčia paliktos ant stalo, sulos, nuėjęs į seklyčią, apsimovė kelnes, apsiavė batus ir vienmarškinis išėjo į kiemą. Atsisėdo pasieny ant nugludinto akmens, atstojančio suoliuką. Rytas buvo šiltas, net tvankus. Pilka tiršta migla tvyrojo virš galvos kaip sunkus lietaus debesys. Jam pasidarė dar nykiau, pagavo toks graudulys, kad norėjosi kaupt kaip šuniui prieš mė - nulį. Tegul lyja, galvojo, tegul kliokia, tegul audra sumaišo žemę su dangum, tegul...

Bet nei lijo, nei audra staugė, tik tvyrojo migla - pilka ir sunki. Nuėjo prie daržinės, pasiėmė kirvį, užsilipo ir ėmė ardyti skiedrom dengtą stogą, šimtą kartų lopytą ir perlopytą visokiais lentgaliais, faneros lakš - tais, susiraičiūsiuiais nuo lietaus ir saulės, net skardos gabalais, jau surūdijusiais ir prakiurusiais. Viskas buvo vien trūnėsiu, laikodantų ęsta, graužta ir sugraužta.

VIS TIEK LYGYBĖS NĖRA

Du plėšikai įsilaužė į amerikiečio bankininko vilą. Surišo jį bankininką, užkimšo jam burną ir pasodino į fotelį, o patys pradėjo darbą prie nedegamosios spintos.

Padirbėjęs gerą valandą, jau suprakaitavęs visas, vienas tų plėšikų ir sako:

- Žiūrėk, turtuoliui visada gerai išeina! Jis sėdi sau fotelyje ir spokso, o tu, vargšas žmogau, kamuokis prie tos prakeiktos spintos.

MATEMATIKA

Lietuvos matematikos mokytojai kalbasi tarp savęs ir apgailestauja, kad, atėjus sovietinei valdžiai, sumažėjo gali mybės uždirti duoną. Esą, matematika taip su - prastinta, kad beliko tik du veiksmų: sudėtis ir daugyba. Atimtį ir dalybą praktikuoja tik valdžia, kuri atima piliečių turtą ir pasidalina. Mokykloje to esą, nereikia mokyti. Šaknies traukimas irgi atkrinta, nes KGB rauna su šaknimis visus liaudies priešus. Lapsnių kėlimas taip pat nereikalingas - tai atlieka partija.

Jį pagavo kažkoks piktas įniršis, švaistėsi kirviu lyg patrakęs. Tik braškėjo, traškėjo, lūžinėjo, ir grebėstai su skiedrų lopiniais dardėdami ritosi žemyn. Kilo dulkių tumulai. O jis vienmarškinis, atlapota krūtine, paskenęs tose dulkėse, įnirtęs, kažkokio dūkulo pagautas švytravo kirviu: tvojo, daužė, kojom spardė. Nuo vieno smūgio sutratėjo ir griuvo galinės gengės, vos jo paties neužkliudžiusios ir žemėn nenubloškusios. Bet jis nieko nepaisė: kirtu, uržė, pečiais stūmė...

Šitaip besiautėjančią, bebaigiančią nuplėsti stogą jį užtiko Marcelė su ryšuliu rankoje.

- Mykolai, ar jau padūkai? Einu nuo raistelio, matau dulkių debesį, o kol atėjau, stogo nė padujų. Ko gi taip plėšaisi, ar negali pamažu, niekas neveja, laiko per akis. Visas suplukęs, pajudodęs, nagi, pailsėk.

Įsismaginęs jis nuvertė paskutines gegnes ir nuleido kirvį.

- O aš, va, į tavo namus subėgiojau, paėmiau drabužių, neturi net persivilkti kuo. Surinkau, ką reikia išskalbt, šutaisyt. Lipk, nusiprausi, persivilksi, aš pusryčius padarysiu.

Paraitis, lyg atsitokėjęs nuo tų gerų, rūpestingų Marcelės žodžių, staiga atlėjo. Ir nerimo ir sunkumo lyg nebūta, kaip to sutrėšusio daržinės stogo. Nušoko žemyn, įkirtu kirvį į rastą. Nusiprausė prie šulinio, apsilviko švarius marškinius ir įėjo į trobą. Marcelė jau dengė stalą; nešė sviestą, sūrį, nuo vakar dienos likusį kumpį. Gale stalo, kur jis sėdėdavo, buvo pastatyta stiklinaitė karčiosios. Paraitis susisukavo priešais kabantį veidrodį plaukus ir atsisėdo užstalėn. Marcelė vėl barškino indus. Paraitis lūkuravo.

- Tu, Mykolai, valgyk, manęs nežiūrėk, - pasakė. - Tuo kavos atnešiu.

Jis išgėrė stiklinaitę ir ėmėsi kumpio, kuris šiaandien dar skanesnis, negu vakar. Moka ta Marcelė valgi gaminti.

- Kaip namai, ar viskas savo vietoj? - užkandęs paklausė, bet tik dėl to, kad pasakytų ką nors. Vakare buvo nuėjęs, pats matė.

- O kas jiems ten gali atsitikti. Sutvarkiau spintą, žieminius drabužius išvėdinau.

Jis nieko neatsakė. Marcelė atnešė baltintos kavos.

- Pavalgęs imk ir nuvirk kur ant lovos, prisnūsk mažumėlį, pailsėk, spėsi su tais darbais, nėr čia ko labai plėšytis.

- Tai jau, imsiu dabar ir gulėsiu. Tam naktis yra.

/ bus daugiau /

JEIGU GERI IR GALI GERTI — TAVO REIKALAS,
JEIGU NORI NUSTOTI — MŪSŲ.

ATEIK Į LIETUVIŲ A. A. (ALCOHOLICS ANONYMOUS)
GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENA
TREČIADIENĮ, 7722 GEORGE ST. LA SALLE, QUE.,
8 VAL. VAKARO.

ARBA SKAMBINK MUMS:
LEONUI G.: 366-2548 (NAMU), 489-5391 (DARBO)
JUOZUI S.: 631-6034; HENRIKUI N.: 277-7868;
DAINIUI L.: 768-9606; DONALDIUI D.: 661-1733

Tony's Photo Studio

Portretai, Vedybos, Krikštynos,
Sukaktuvės mažamečiams,
Ivairios progos

T. LAURINAITIS
Tel.: 525-8971 2680 FRONTENAC ST MONTREAL, P. Q.

CFMB

LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENA ANTRADIENĮ nuo 11.30 iki 12v. nakties

PROGRAMOS VEDĖJAS L. STANKEVIČIUS

1053 Albanel Cr. Duvernay, P. Q. Tel.: 660-8834

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

13 1/4% už 6 mėn. term. indėlius
12 1/2% už 1 m. term. indėlius
12% už 3 m. term. indėlius
12% už pensijų ir namų planą
13% speciali taup. sąsk.
10 1/4% už taupymo s-tas
6% už čekių s-tas (dep.)

IMA:

14% už asm. paskolas
15% už mortgičius

AKTYVAI virš 27 milijonų dolerių

Asmeninės paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta sutaupų dydį, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — pinigines perlaides, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždarę).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario ir 532-1149 M6P 1A6

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400 M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI — virš 19 milijonų

KASOS VALANDOS: pirmadieniais 10-3, Antradieniais 10-3, Trečiadieniais uždarę, Ketvirtadieniais 10-8, Penktadieniais 10-8, Šeštadieniais 9-1, Sekmadieniais 9.30-1

ANAPILYJE skyrius veikia sekmadi. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal sutaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Paruodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionės čekius (traveler's checks). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairius sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽININGAS PATARNAVIMAS

APDOVANOTI ŽYMENIMIS LIETUVIAI

Toronto kardinolui E.G. pritačius, Popiežius Jonas Paulius II apdovanojo garbės žyminimis du torontiečius: dr. J. Sungailą Kryžiumi "Pro Ecclesia et Pontifice" ir dr. O. Gustainienę — medaliu "bene merenti". Abu šie lietuviai ilgus metus dirba lietuvių katalikų organizacijose, pasižymėję veikėjai — vadovai.

Žymenis įteikė kardinolas E.G. Carter'is sausio 8 d., Toronto Katedroje. Abu sveikinu.

LIETUVIAI ATSTOVAI NAUJŲ METŲ PRIĖMIME PAS GUBERNATORIŲ

Kasmet Ontario Provincijos Gubernatorius/ Anglijos karalienės reprezentantas/ surengia priėmimą Naujų Metų-sausio 1 dienos-proga. Yra kviečiami vyriausybės, savivaldybės atstovai/ burmistrai, aldermanai/ kariuomenės, policijos vadovybės, diplomatinis korpusas, reziduojantis Toronte, kanadiečių ir etninių grupių spaudos atstovai, žymūs dviasiskiai, federalinės valdžios atstovai iš Toronto ir kiti.

Iš lietuvių ten būti garbė teko Lietuvos General. Kon-sului dr. J. Žmuidzinui ir man, kaip Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Toronto Skyriaus Valdybos p-kui. Svečių sąrašas yra sudaromas iš anksto. Atitinkami saugumo valdininkai tikrina asmens tapatybę.

Sausio mėn. 1 d. nuo 10 v. Gubernatoriaus įstaiga Queen's Park buvo pilna ne tik svečių, bet ir policijos, išrikiuotos nuo įėjimo durų iki gubernatoriaus salės, kur jis kiekvienam svečiui paspaudė ranką. Šalia jo stovintis saugumo valdininkas perskaitė kiekvieno svečio pavardę ir titulą.

Po to vyko vaisės keliuose kambariuose: pučės, kava, arbata, su įvairiausiais užkandžiais. Palyginant nemaža buvo karininkų, gražioje uniformose, su ordenais ar medaliais, daug karo veteranų su ordenais. Spaudos atstovams visi buvo draugiški, noriai fotografavosi ir teiravosi apie Pabaltijo kraštų būklę. Viena anglikonų dviasiskio žmona užklausė, kur randasi Lietuva. Tik priminus Švediją, Suomiją, prisiminė ir pasakė: "I know..."

Teko kalbėtis su keliais diplomatais. Jie visi žinojo, kur Lietuva randasi ir apie ją.

Kalbėjau, nusifotografavau ir su augštais policijos pareigūnais. Vienas jų išreiškė gerą nuomonę apie lietuvių Ontario provincijoje. Ir man, netiesybė, neteko girdėti, kad lietuviai būtų pasireiškę įprastiniuose rinkimuose.

Etninės spaudos atstovų iš virš 35 laikraščių buvo 10. Gubernatorius paruošė 7 sveikinius: Gen. Gubernatoriui, JAV-bių naujai išrinktam prez. Ronald Rea-

JEIGU GERI IR GALI GERTI — "TAVO REIKALAS", JEIGU NORI NUSTOTI — "MŪSŲ".

ATEIK I LIETUVIŲ AA (ALKOHOLIC ANONYMOUS) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ 119 MIMICO AVENUE (Royal York Rd. ir Mimico Avenue kampas TORONTE) 7.30 v.v. SKAMBINKIT : 487-5591

toronto

popietė savuose namuose

A. LUKOŠIUS

BENDROS KŪČIOS

Tai vienas iš populiariausių šios Toronto lietuviškosios kolonijos metinių renginių. Ir šiuometinės Bendrosios Kūčios įvyko Lietuvių Namuose 1980 m. gruodžio 24 — tos dienos vakare, dalyvaujant veik 500 mūsų tautiečių (daugiau nebuvo sėdimų vietų).

Šis prasmingas pobūvis — Kūčių Vakarienė — ir ši kartą buvo atidarytas bendrai visų giedama kalėdine giesme "Tyliają Naktį", vad. sol. V. Verikailiui ir pianu palydint muz. J. Govedui. Taip gi, didingai nusikambėjo ir sekančios — "Gul šlandieną", "Plemenėliai" ir "Linksmą Giesmę", kurių aidas pripildė aukštusios šios salės skliautus.

Gausius dalyvius pasveikino energingoji T. L. Namų Valdybos narė, šio vakaro svarbiausioji organizatorė, B. Bedarfienė. Savo jautriais žodžiais ji visiems priminė šios Nakties reikšmę mūsų lietuviškame gyvenime, pakviesdama scenon simboliškos žvakės uždegimui vyresnėsios, vidurinėsios ir jauniausios kartos atstovus.

Specialią šių Kūčių Vakaro madą sukambėjo scenon pakviestas Tėv. L. Janiška, O. F. M. po kurios prasidėjo Kalėdinių plotkelių laužymas, dalinimasis su arti-maisiais, palydint šventiniais linkėjimais.

Prasidėjo valgiais gausi tradicinė Kūčių Vakarienė iš įvairiausių žuvies, silkų, daržovių bei grybų, specialiai šiam vakarui pagamintų patiekalų. Čia jų tikrai nemažiau 12-kos, o daugiausiai dėmesio susilaukė karšti grybų kalėdai su specialiu grybų padažu, (Maistas J. Bubenienės).

Po vakarienės prasidėjo trumpa, tačiau šios Nakties rimčiai pritaikinta programa, išpildoma mūsų menininkų: S. Žiemelytės, V. Verikailio ir muz. J. Govedo — "Nakties tyloje" atliko V. Verikailis, "O Kristau Karaliau" — S. Žiemelytė. Didingai nusikamba Slavos ir Vaclovo duetas "Dangaus Šviesa", planu palydint J. Gove-

dui. Po to sujudo salė, o ypač čia su tėvais dalyvaujantieji mažieji, nes kar tai salės skliaute pasigirdo Kalėdų Senelio atodūsiai (K. Danyš). Netrukus, jam su dideliu dovany maišu įeinant salėn, apspinta ji gausus būrys vaikų. Pasakojant savo atvykimo išpūdžius iš tolimojo krašto Lietuvos, visa procesija susikrausto scenon, kur mirguliuoja trys didžiulės žvakės, spindi lietuviškomis spalvomis išdabinta eglutė. Pasakoja jis kokie žmonės gyvena tame krašte, kokių paukščių žvėrių ir žvėrelių tenai esama. Atidarydamas dovanų maišą, klausinėja vaikų, ką jie žino. Seneliui išdalinti dovanas padėjo Moterų Būrelio Valdybos narė B. Abromaitienė.

Suaugę dar ilgai vaišinosi kavute, šnekučiausi, dalinosi priartėjančių švenčių išpūdžiais, ramiai ir neskubėdami. Suaugę dar ilgai vaišinosi kavute, šnekučiausi, dalinosi priartėjančių švenčių išpūdžiais, ramiai ir neskubėdami.

Pabaigoje, šios vakarienės organizatorė B. Bedarfienė dėkojo visiems už taip gausų atsilankymą, menininkams už programos atlikimą, visiems prisidėjusiems prie šio gražaus renginio, o ypač prie šių T. L. Namų veikiantiems Moterų ir Vyrų Būreliams, kurių nariai daugiausiai talkininkavo, visiems linkėdama džiugių, linksmy švenčių.

Salė buvo skoningai išpuošta, derinantis šio Vakarų nuotaikai ir rimčiai. Ant sienų kabėjo lietuviški meniški paveikslai, apkaisti eglės šakelėmis. Ant stalų, po baltomis staltiesėmis palei mūsų šios nakties papročius, pribarstyta sudžiūvusio šieno stagarėliai.

Iš čia visi skirstėsi palengva. Šeimos su jaunaisiais savo šeimų nariais keliavo nameliai o vyresnieji dar vis lūkuriavo, nes tiesiai iš čia rengėsi keliauti. Prisikėlimo parapijon į iškilmingas Bernelių mišias.

Gražiai, didingai ir išpūdingai ši lietuviškoji kolonija sutiko praeitų metų Kalėdų šventes.

VLIKo SEIME TORONTE. Iš kairės: M. Pranevičius, p. Augaitis, inž. E. Bartkus / pirmininkavęs Seimui, padedant p. Augėvičiui ir S. Jakubickui, S. Jakubickas ir S. Varanka.

gan'ui ir kitiems. Po sveikinimų spaudos atstovai irgi buvo kviečiami pasirašyti, pažymint, ką atstovaujame. Tokiuose pobūviuose lietuviams yra naudinga dalyvauti. J. Karka

BIRUTĖ KEMEŽAITĖ ieško leidėjo ar mecenatų savo poezijos knygai "NEBIJOK ŽAIBŲ, NEI VĖTRŲ" išleisti. Eilėraščiai yra klasikinio eilėlavimo. Rinkinys apie 125 psl. Rašyti: Birutė Kemežaitė, 7124 So. Mozart, Chicago, Ill. 60629, USA.

DRAUDA

BALIO MASKELIŪNO
INSURANCE AGENCY LTD.

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ ROSIŲ DRAUDA • 24 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Dresher-Barauskas INSURANCE AGENCY LTD.

Visų rūšių drauda • VALTERIS DREŠERIS
233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

APDRAUDA INSURANCE

* Namų — Gyvybės
* Automobilių
* Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

V. Bačėnas All Seasons Travel S.B.

1551 Bloor St. W. Visais kelionių reikalais
TORONTO, ONTARIO, bet kur pasaulyje skambinti:
M6P 1A5 tel. 533-3531

ottawa

KALĖDŲ EGLUTĖS sueiga įvyko gruodžio 21 dieną, St. Hyacinth parapijos salėje. Ją suruošė Dr. V. Kudirkos šeštadieninės mokyklos Tėvų K-tas. Nors šiais mokslo metais mokinių skaičius per pastaruosius 12 metų yra pats mažiausias, vos 5, tačiau patiekta programa žiūrovų neapvykė.

Pamaldas atlaikė svečias kunigas iš montrealio Tėvas S. Kulbis, S. J. Lietuviškas pamaldas šia mes turime tik kartą į mėnesį. Dalyvių susirinko palyginti daug, nes tai buvo proga ir ateinančių Šv. Kalėdų susikaupimui.

Susirinkimą pradėjo Tėvų K-to p-kas V. Radžius, kuris yra ir naujasis B-nės Pirmininkas šioms metams. Pasveikinęs susirinkusius, paryškino lietuviškojo švietimo svarbą. Po to, pakvietė mokytoją Alę Paškevičienę praveisti programą.

Programa turėjo šiuo pobūdį. Pradžioje mūsų mažieji pamatė dviejų kiškučių pasikalbėjimą, jų norą su-rasti ir pasveikinti gimusį išganytoją (atliko Daiva Jurkutė ir Lina Radžiūtė).

Vyresniesiems buvo primintos šiais metais (1980) K. Donelaičio 200 metų mirties (atliko R. Radžiūtė ir R. sa Jurkutė) ir Vytauto Didžiojo 550 metų mirties su-kaktis (atliko Rima Radžiūtė ir Jonas Balsevičius). Nuotalkingai daliai — šypsenoms pavaizduot klasė, kur moky-

toja klausinėja mokinius. Tai mokinių savo kūryba, dalyvavo visa mokykla. Čia atrodė šiek tiek laikas perdėta, bet kadangi tai buvo — "šypsenos", tai smagiai iš to pasijuokta.

Pagrįstina, kad p. Z. Bal-sevičienės pastangų dėka, pasirodė ir šokių grupė, kurioje dalyvavo mokyklos mergaitės ir jau baigusios šią mokyklą — abiturientės. Jos pašoko du tautinius šokius: Kepurinę ir Lėnciugėlį. Pasigėsta tik "Ramunėlių" dainų, nors jų pasirodymas buvo įrašytas sueigos programa.

Pabaigoje KALĖDŲ SE-NELIS (J. Mockūnas) smagiai visus nuteikė, atnešęs maišą dovanų. Dovanų gavo ne tik mažieji, bet dailis ir suaugusiųjų. Tai Lietuvių Fondo Kalėdų Senelio noras padėkoti tiems, kurie šiais metais labiau rėmė Fondo veiklą, o taip pat ir tuos, kurie paremtų ateityje.

Suneštinių vaišių — kavutės metu L. F. Igaliotinis atliko sąvąjį dovanų paskirstymą burtų keliu, parėmusiems jo vąjį, padidinti Bendrąjį Ottawos lietuvių įnašą Fonde Nr. 23.

Mūsų šeštadieninė mokykla yra pasiryžusi ir šiais mokslo metais išleisti metinį leidinį "Trupinėliai". Tai būtų jau septintas kartas. Tėvų paskatinimas savojo atžalyno šiam darbu atlikti yra, ypač, pagerdautinas ir didžiai prasmingas.

A. Vilniškis

PAMINĖDAMI MIRUSIUS, KANADOS LIETUVIŲ FONDUI AUKOJO:

A. a. Miliušui, Julijui mirus, artimieji draugai savo aukas skyrė Kanados Lietuvių Fondui. Prisidėjo: \$50. — A. J. Bersėnas; \$30. — M. Šenferienė; po \$25. — J. Bersėnas, Juzė Valaitis; po \$10. — A. Čepaitis, P. Bersėnas, H. Sakalauskas, J. Žiurinskas, L. Z.; po \$5. — J. Dambaras, St. Jokubaitis, St. Jokubauskas, P. Žymantas.

S. L. A. garbės nariui a. a. Albinui TREČIOKUI mirus, artimieji ir draugai suaukojo Kanados Lietuvių Fondui \$177. — Prisidėjo: \$20. — Juozas Gataveckas; po \$15. — J. K. Dervaičiai, J. S. Piragiai; po \$10. — B. Abromaičiai, A. Garkūnas, K. Jonušas, J. Firavičius, L. Novogroccienė, J. Šarapnickas, A. Trečiokas, J. A. Trečiokai, J. Vieraitis, (viena pavardė neįskaitoma); po \$5. — O. Indrelienė, K. Lingys, M. S. Petrullai, V. J. Rusilai; \$4. — E. Trečiokas; \$3. — P. A. Poškai.

KANADOS LIETUVIŲ FONDAS DĖKOJA

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

— įsikūręs nuotoliniame namuose —

Hamiltono Lietuvių
Kredito Kooperatyvas
"TALKA"

830 Main Street East
L8M 1L6
telefonas 544-7125

sukaukęs virš 15 mil. dol. kapitalą
kviečia

visus lietuvius pasinaudoti teikiama patarnavimais.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6%
santapus 11 1/2%
term. depozitus 1 m. 12%
term. depozitus 3 m. 12%
reg. pensijų fondo 10%

IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 14-15%
asmenines paskolas 16%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val.,
penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val.
Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždarai.

Maloniai kviečiame visus
atsilankyti į mūsų

tradicinį ZUIKIŲ BALIŲ

- Įvairūs gėrimai
- Šilta žvėrienos vakarienė
- Staliukų loterija
- Taurių įteikimas pasižymėjusiems Klubo nariams
- Meninės programos dalys: - Toronto ARAS

pasirodys su naujomis dainomis, vad. sol. V. VERIKAIČIUI,
akomponuojant muz. S. GAILEVIČIUI

- Šokiai ir linksmoji dalis, grojant Zbigniew NOGAS
5 asmenų orkestrui iš Toronto.

PRADŽIA - 6.30 v.

Meninė dalis - 7.30 v.v.

ĮEJIMAS - \$5.00

Studentams ir
pensininkams - \$4.00

Hamiltono Lietuvių Žuklautojų ir
Medžiotojų klubo "Giedraitis"
Valdyba

KALĖDŲ EGLUTĖ

1980 m. gruodžio 21 d. sek-
madienio pavakarį, Jaunimo
Centro salėje, buvo sureng-
ta Kalėdų Eglutė šeštadieni-
nės Mokyklos mokiniams.
Tradicinė vaikams šventė a-
tidarydamas Mokyklos vedė-
jas K. Mileris pasidžiaugė
gausiu svečių atsilankymu ir
už tai dėkodamas, kvietė pa-
žiūrėti, ką mokinukai mums
parodys.

Uždangai atsidarius, sce-
noje jau buvo susirinkę visi
programos dalyviai savo u-
niformose. Kalėdų Seneliui
artėjant prie scenos su do-
vanų maišu ant pečių, mo-
kiniai padainavo "Skambalai",
skambalai". Scenoje Senelis,
pasikalbėjęs su keliais
moksleiviais apie dovanas,
užėmė svečio kėdę salėje.

Pradžioje keli mokiniai
paskaitė šventinių ir tautinių

nuotaukų eilėraščių. Paskuti-
niojo baigiamosios dvi eilu-
tės taip sako: "Kad grįžtų
gyvi ir laisvi ištremieji,
Taika ir ramybė ateitų". Ke-
nės Mokyklos mokiniams.
Toliau, 2, 6 ir 7 skyr. mo-
kiniai vaidino trumpus, jų
mokytojų paruoštus vaidini-
mėlius, o 4 skyr. mokinukai
padeklamavo keletą eilėraš-
čių. Šalia mokinių pasirodė
ir "mažieji nykštukai", vaikų
lopšelio lankytojai, paruošti
mokyti. D. Kekienės. Šalia
jų vaidybos, viena, kokių 5
metų mergaitė, pasmukavo
porą posmelių giesmės nedideliu smuiku, o kita, atrodo,
tokio pat amžiaus - pianinu
paskambino irgi porą pos-
melių giesmės. Pabaigai,
mokiniai su svečiais bendrai
pagiedojo kalėdinių giesmių.
Programai pasibaigus, Tėvų

Programai pasibaigus, Tėvų

Komiteto p-kas Mačys visus,
pasveikino metinių švenčių
proga ir pakvietė pasiva-
šinti. Gerų šeiminių čia
buvo prigaminta skanaus ir
daug maisto.

boston

ALT-os Bostono Skyriaus
Kultūrinių Subatvakarių K-ja
savo namuose paminėjo Vy-
tauto Didžiojo mirties 550 m.
sukaktį. Išsamią paskaitą a-
pie Vytauto asmenį skaitė
prof. S. Sužiedėlis. Subatva-
karių Komisija, kaip pranešė
pirm. inž. Ed. Cibas, ir atein-
nantiems metams pasilieka
ta pati: Edmundas Cibas, Ona
Vilėniškienė, Milda Morkū-
nienė, Aleksandras Griauzdė,
Leonas Lendraitis ir Juozas
Bakšys. Sekantis subatvaka-
ris bus sausio mėn. 1980 m.

Lapkričio 23 d., Lietuvių
Piliečių Klubu salėje buvo
paminėta Lietuvos Kariuo-
menės atkūrimo 62-oji su-
kaktis. Minėjimą surengė
Bostono L.K.V.S. "Ramovė"
Skyriaus Valdyba, kuriai va-
dovauja inž. Br. Galinis.

Po organizacijų vėliavų
įnešimo ant scenos ir pir-
mininko atidaromo žodžio,
susikaupti minute buvo pa-
gerbti žuvusieji Lietuvos
laisvės kovose, o penkiems
savanoriams - kūrėjams Ire-
na Galinienė prisegė po rau-
doną gvazdiką žiedą. Iš New
York'o atvykęs generalinis
Lietuvos konsulas Anicetas
Simutis skaitė įdomią pas-
kaitą, tema: Lietuvos nepri-
klausomybės atstatymas ir
jos apgynimas praieityje ir
ateities perspektyvoje".

Paskaitoje prelegentas pa-
žymėjo, kad nepriklausomos
valstybės atstatymui ir jos
apgynimui labai svarbu turė-
ti, šalia ginkluotų jėgų, savo
praeitį ir draugų iš egzis-
tuojančių nepriklausomų
valstybių. 1918 m., kuriantis
Lietuvai, mūsų tauta tokių
užtariantių draugų neturėjo.
Šiuo metu mūsų politinės są-
lygos nepalyginamai geres-
nės. Lietuva turi daug drau-
gų ir diplomatiniam pasaulio
valstybių korpuse ir jų
vyriausybėse. Lietuvos lais-
vės byla yra gyva ir laikui
atėjus, mes turėsime daug
draugų ir užtarėjų.

Meninę minėjimo progra-
mą pravedė Irena Galinienė.
Dainavo solistas Benediktas
Povilavičius, akomponuojant
komp. Jeronimui Kačinskui.
Poetas Jonas Rūtenis pa-
skaitė savo kūrybos eilėraš-
čių patriotiniais motyvais.

Poprogramos vyko vaišės
su karštais lietuviškais už-
kandžiais, kurias paruošė
ramovėnų ponios, vadovau-
jant niekad nepavargstančiai
Onai Merkienei. Jai talkino
ir valgius gamino: Ona Bar-
tašiūnienė, Milda Norkūnienė,
Adelė Povilavičienė, Sofija
Galdikienė, Elzbieta Lend-
raitienė, Antanina Liutkonienė,
Alysa Šimėnienė, Irena
Ulpaite ir Ona Vilėniškienė.

Svečiams užkandžiaujant,
Kalėdų Senelis dalino vai-
kams dovanas. Gražiai pa-
bendravę apie porą valandų,
patenkinti visi grįžo į savo
namus. Zp.

Gruodžio 14 d., 1980 m.
didžiausia lietuvių draugija
Lietuvių Piliečių Klubas
rinko savo vadovybę 1981 m.
Klubas daug aukoja lietuviš-
kiems reikalingiems ir remia
lietuvišką spaudą.

Bostono tautinių šokių va-
dovė Ona Ivaškienė - Pivo-
riūnaitė šventė savo am-
žiaus suaktį. Ji gimė Bos-
tone, 1910 m. gruodžio 24 d.
Gimnaziją baigė nepriklausomoje Lietuvoje. 1928 m.,
grįžus į Bostoną, ištekojo už
A. Ivaškos ir tais pat metais
įsteigė, suorganizavo lietu-
vių tautinių šokių ansamblį.
Su jo tautiniais šokiais pa-
sirodė pasaulinėje New Yor-
k'o parodoje 1939 m. Vėliau
su ansambliu dalyvavo tauty-
bių festivaluose Chicagoje,
Philadelphijoje, Cleveland'e.

Onos Ivaškienės rūpesčiu
ir dažniausia pinigine para-
ma Bostono tautinių šokių
ansamblis iki dabar, papil-
domas vis jaunomis
jėgomis, dalyvauja ne tik lie-
tuviškuose rengimuose, bet
labai dažnai kviečiamas į
vairius amerikiečių kultūri-
nius rengimus. Onai Ivaš-
kieni brandaus amžiaus
proga linmimo sveikatos, o
jos sukurtam ansambliui to-
liau garsinti lietuvišką tau-
tinę kultūrą svetimuose tarpe.

• Bostono Lietuvių Moterų
Sąjunga buvo surengusi lie-
tuviškas Kūčias.

• Naujų Metų sutikimas įvy-
kė Lietuvių Piliečių Klubu
Auditorijoje. Rengimo Ko-
miteto p-kas buvo Vytautas
Eikinas.

J.V.S u d u v a s

FLORIDA

Encyclopedia Lituanica į-
teikimas universitetams ir
St. Petersburgo centrinei bib-
liotekai įvyko spalio mėn. 11 d.
klubo salėje. Iškilmeje
dalyvavo apie 300 svečių,
tame skaičiuje apie 50 ame-
rikiečių. EL komplektai (po
6 tomus) buvo įteikti: Univer-
sity of Florida (apie 33,000
studentų), Gainesville, bib-
liotekos direktoriui Dr. G.
Harrer, University of South
Florida (apie 23,000 studentų),
Tampa campus ir St. Pe-
tersburg campus abiejų bib-
liotekų atstovui Sam Fustuk-
jian, Ecker College (virš 1,
000 studentų) bibliotekos di-
rektoriui John Vigle ir St.
Petersburg miesto centri-
nės bibliotekos asistentei
Miss Patricia Bread. Be to
University of Florida teisių
fakultetui papildomai dar į-
teikta Lietuvos Statuto I 1529
metų knyga su vertimais į
anglų kalbą.

Knygų gavėjai dėkodami pa-
reiškė gražių komplimentų

Antanui GRAŽIUI mirus, jo dukrai dr. Ilonai
GRAŽYTEI - MAZILIAUSKIENEI ir artimiesiems
reiškiame gilią užuojautą

K. L. B. MONTREALIO APYLINKĖS
VALDYBA

Dr. Iloną GRAŽYTE-MAZILIAUSKIENE ir jos
artimuosius, netekus tėvo Antano GRAŽIO
giliai užjaučiame ir kartu liūdime -

LIETUVIŲ AKADEMINIS SAMBŪRIS
MONTREALIJE

šio prasmingo renginio su-
manytojams. Iškilmeje da-
lyvavusi St. Petersburgo bur-
mistrė Corrine Freeman pa-
sigėrėjo, kad šio renginio
centre vyksta knygų dovano-
jimas mokslo įstaigoms. Tas
rodo pasigėrėtina aukštą Lie-
tuvių etninės grupės kultūri-
nį lygį.

Minėjimo programoje da-
lyvavo klubo choras, vadovau-
jant muz. P. Armonui akompo-
nuojant Mrs. M. Sullivan, ame-
rikiečių "Bay Area Chamber
Strings" kamerinis orkestras,
diriguojamas muz. P. Armo-
no, ir klubo tautinių šokių
vienetas "Banga", vadovauja-
mas M. Jokubaitytės - San-
dargienės.

Klubo pirmininkas K. Jur-
gėla pasveikino svečius, ir
trumpai paaiškino klubo kul-
tūrinius tikslus. A. Karnienė
šio renginio organizatorė,
pravedė nustatytą vakaro pro-
gramą lietuvių ir anglų kalbo-
mis.

Renginį organizuojant ir
pravedant įvairiopa talkini-
kavo daugelis asmenų, ku-
riems klubo Valdyba nuošir-
džiai dėkoja.

Sudarytosios komisijos dar-
bas tuo dar nesibaigia. Ji
kviečiama ir toliau veikti:
rinkti aukas, sekti naujai pa-
sirodiančią anglų kalba litera-
tūrą Lietuvos klausimais ir,
radus tinkamą, dovanoti moks-
lo institucijų bibliotekoms.
Aukojusiųjų sąrašas bus pa-
skelbtas sekančiame "Lietu-
vių Žinių" numeryje. Aukas
priima komisijos nariai: L.
Kačinskas, K. Palčiauskas ir
A. Ragelis.

Įvykis paminėtas "Evening
Independent", spalio 13 d. lai-
doje "Gifts for the Library"
ir įdėta didelė graži nuotrau-
ka.

Klubo Valdyba

• Klubu Valdyba nuoširdžiai
dėkoja: Dr. K. ir D. Bobeliams
už padovanotą Lietuvos žemėlapi ir P. Mičiuliui už pa-
aukotą \$100. --. Tai jau tre-
čioji šimtinė paaukota klubo
reikalingas.

Lietuviškoji radio valan-
dėlė spalio mėn. 22 d. klubo
salėje suruošė poeto K. Do-
nelaičio 200 m. sukačties
minėjimą - koncertą. Su Do-
nelaičiu ir jo kūryba trumpai
ir aiškiai supažindino M. Pe-
teraitienė.

Gražią meno programą at-
vežė Sunny Hills kolonijos me-
nininkai: žymusis aktorius H.
Kačinskas ir solistė O. Zu-
bavičienė. Aktorius H. Ka-
činskas meistriškai iškėlė
Donelaičių, paskaitydamas po-
emos "Metai" ištraukas. Be
to, išpūdingai padeklamavo

Mykoliaičio - Putino, Ušeli-
nės, Blekaičio ir Radausko
eilėraščius bei Balio Sruo-
gos "Kazimiero Sapiegos"
monologą.

Solistė O. Zubavičienė švel-
niu balsu perteikė eilę lie-
tuviškų dainų ir padainavo iš
Ch. Gounod operos "Romeo
ir Juliette" ariją: "Ką veiki
balandėle?". Solistei
akomponavo latvaitė Rūta
Kalinaitė.

Pasibaigus koncertui, S.
Kačinskienės meztas suk-
nelės ir kostiumėlius sceno-
je demonstravo G. Baciūnė ir
I. Račinskienė.

Parangimą pradėjo radio
valandėlės rėmėjų pirm. dr.
I. Mačionienė, pakviesda-
ma O. Galvydienę vadovauti
programai. Valandėlės komi-
teto pirm. K. Kleiava pabaigo-
je padėjo programos išpil-
dytojams ir gausiai publikai.
K. Donelaičio portretą, ku-
ris kabojo scenoje, nupiešė
O. Galvydienė.

sudbury

KLB SUDBURY APYLINKĖS
NARIAI AUKOJO TAUTOS
FONDUI 1980 METAIS

\$200, - Petr. Petrėnas;

\$100, - Vyt. Lumbis, a.a.

Gertrūdos Lumbienės atmi-
nimui;

Po \$50, - J. Kibickas, P.
Venskus, Ant. Braškys, Sal.
Poderienė a.a. K. Poderio
atminimui;

Po \$25, - Ant. Rukšys, dr.
L. Rudis;

Po \$15, - Pr. Gustas, L.
Kulnys, K. Ramonas, J.
Panskus, K. Tutinas, Vl. Juš-
ka, Al. Kusinskis, Ant. Gatau-
tis.

Po \$10, - K. Rimas, J. Stan-
kus, J. Jasinskas, B. Grinienė,
D. Nickus, A. Nugent, J.
Paulaitis, A. Zlatkus, E. Rot-
kis, J. Bataitis, Pov. Liutkus,
Pov. Jutelis, kun. Ant. Sabas.

\$7, - K. Sviežikas.

Po \$5, - V. Bružas, A. Mil-
čius, Vl. Kriaučiūnas, J.
Kručas, J. Valiukas, St. Tol-
vaiša, Kl. Jonikas, V. Stepšys,

I. Raskevičienė, A. Mikštas,
A. Lapienis, J. Petrėnas, L.
Griškonienė, P. Semežys, A.
Staškevičius, S. Lencas, A.
Juozapavičius, P. Mazaitis,
F. Albrechtas, J. Glizickas,
J. Sleinius, Z. Danilevičius,

J. Staškus, S. Krivickas, dr.
J. Šemogas, A. Barkauskas,
J. Martišius, G. Remeikis, J.
Cibulskis, Z. Labuckas, J.
Kriaučiūnas, R. Račinskas,

\$4, - L. Baltutis

\$3, - M. Kupris

\$2,50, - A. Valaitis

\$2, - P. Visockas.

KLB-ės SUDBURY A-KĖS

VALDYBA

M. PHILIPPE IZZIE

Président

SKAMBINKIT -

125¢ kelnes
pristatant
ir atsiimant

365-7146

NETTOYEURS CLEANERS

7661-A-CENTRALE

50 AVENUE, LaSalle 365-7146

495-900 AVENUE,

com/ BAYNE, LaSalle 365-1143

2953 ALLARD,

Ville Emard 766-2667

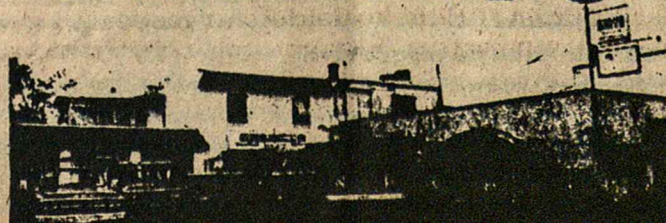

GUY RICHARD ROOFER - COUVREUR

7725 George LaSalle

Geriausias patarėjas ir darbo atlikėjas (jūs galite būti apgundyti Guy
Richard, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darbo atlikimo sąlygos
ir kainos patenkinamos. Šaukite kai nurodo blogas ar kai statybos
naujos -

364-1470

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

FUNERAL HOME

J. F. Wilson & Sons Inc.

123 Maple Blvd.

Chateaugay

Tel: 694-4763

5784 Verdun Av

Verdun, Que.

Tel: 767-9956

MODERNIOS KOPIJAVIMO

Malonūs prenumeratoriai, siųsdami mokestį už laikraštį, atsiuntė ir aukų:

\$ 100, - PARAMOS KREDITO UNIJA, Toronto, Ont.
\$ 50, - TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE
\$ 30, - P. Verykis, LaSalle, Que.
\$ 25, - K. L. BENDRUOMENĖS WINNIPEG'o APYLINKĖ
Po \$ 11, - V. Marozas, Hamilton, Ont.; iš Toronto: J. Pikelis, J. Astrauskas; L. Eimantas, London, Ont., J. Stro-
pus, Bramlea, Ont., M. Kizis, Tecumseh, Ont., J. Leknickas, LaSalle, Que.; iš Montreale: V. Blažys, J. Laimikis;
dr. M. Ramūnas, Ottawa, Ont.
\$ 10, - K. Sitkauskas, Montreal, Que.
Po \$ 6, - iš Toronto: B. Rukša, E. Smilgis, E. Sudikas,
B. Saulėnas, M. Petrulis, A. Bubelis, J. Budreika, K. Lukošius, V. Butrimas; iš Montreale: P. Effertas, A. Vaps-
va; J. Gedminas; iš Verdun, Que. - P. Barteška; iš Otta-
wa, Ont., - J. V. Danys, S. Bilevičienė; iš Hamilton - P.
Bulke; iš Blaimore, Ont., - A. Klimavičius; Elora, Ont. -
A. Petraška; Calgary, Alta. - Y. Young; Scarborough, Ont.
- V. Erslovas; Portage La Prairie, Man. - Z. Brazauskas;
Lemont, Ill. - A. Nagienė; Seaforth, Ont. - dr. E. Mackus.
\$ 3, - S. Fredas, Toronto, Ont.
Visiems mieliems prenumeratoriams ir aukotojams
nuoširdus AČIŪ ! "NL"

Artėjant į metų pabaigą, 1980. "NL" Rėmėjų Būrelis surengė išpūdingą ir nuoširdų šio savaitraščio pagerbi-
mą prie kurio buvo prisidėję didelis skaitytojų būrys, or-
ganizacijos su sveikinimais, linkėjimais, aukomis. Daug
širdies parodė priimančios svečius talkininkai, tartininkės.
Gražų gestą parodė A. Paršeliūnienė, aukodama vakarui
gėlių. Visiems labai dėkingi buvome ir liekame. Šiemet
laikraščio šventė bus paminėta ir Montrealyje, pavasarį.

PIEČAITIS Vincas išrink-
tas naujosios KLB-ės Mont-
reale Apylinkės Valdybos
pirmininku.
Artimiausias naujosios
Valdybos uždavinys - Vasario
16 d. minėjimo surengimas,
kuris įvyks vasario m. 15 d.,
Verdun, High School Audi-
torijoje.

Valdybos vicep. - J. Šiau-
čiulis; sekr. - Audronė
Jonelytė, išd. - Kostas Toliu-
šis, pareigimų vadovas - Gin-
taras Nagys.

Vicep. informacijai - Daina
Vasiliauskienė, vicep. Fede-

ralinės valdžios ir etninių
grupių reikalams - Arūnas
Staškevičius, vicep. Provin-
cinės valdžios ir miesto sa-
vivald. reikalams - Rasa Lu-
koševičiūtė. Ryšininkas su
lietuvių organizacijomis -
Bronius Niedvaras, ryšinin-
kas lietuvių politiniams rei-
kalams - Leonas Girinis.

Visa eilė asmenų yra at-
sakingi už kitas veiklos sri-
tis. Jų pavardės bus pas-
kelbtos vėliau.

Linkime naujai Valdybai
geriausios sėkmės. k.

DR. J. MALIŠKA

DANTŲ GYDYTOJAS

1440 St. Catharine W.
Suite 600, Montreal, P. Q.
Tel: 866-8235
Namų: 488-8528

DR. A.O. JAUGELIENĖ

DANTŲ GYDYTOJA

1410 Guy St.
Suite 11-12 Montreal P.Q.
Tel: 932-6662
Namų: 737-9681

M. CUSSON R. GENDRON
VAISTINĖ

Atidaryta kasdien nuo 9 a.m. iki 10 p.m.
Šeštadieniai: nuo 9 a.m. iki 9:30 p.m.
Sekmadieniai: nuo 10 a.m. iki 9:30 p.m.
GREITAS, NEKAINUOJANTIS PRISTATYMAS
7626 Central St. Ville LaSalle, P. Q.
Tel: 366-9742 ir 365-0505

Dr. A. S. POPIERAITIS

B. A. M. D. C. M. M. Sc. L. M. C. C. F. R. C. S. (c)
MEDICAL ARTS BUILDING, 1538 Sherbrook St. W.
Suite 215, Montreal, P. Q. Tel: 931-4024

ADVOKATAS

ROMAN J. IŠGANAITIS

B. A., B. C. L.

4 Notre Dame E. Suite 504
Montreal, Quebec, H2Y 1B7, Tel: 878-9534

ADVOKATAS

J.P. MILLER

B. A. B. C. L.

168 Notre Dame St. E., Suite 205
Tel: 866-2063½ 866-2064.

ADVOKATAS

VICTOR E. RUDINSKAS

B. Eng., M. Eng. L. L. B., B. C. L.

4701 Bannantyne, Verdun (kampus 2-nd Ave.), Que. H4G 1E6
Tel. Bureau: 769-8824; Residence: 366-6245

NOTARAS

J. BERNOTAS

3 Place Ville Marie, Suite 627 Montreal, P. Q.
Tel: (514) 871-1430.

NOTARĖ

RŪTA POCAUSKAS

50 Du Domaine, Ile Perrot, Que. H7V 5V6
Res. Tel: 453-9142

"NEPRIKLAUSOMA LIETUVA" SAVAITRAŠTIS
NAUJIEMS SKAITYTOJAMS — TIK \$ 10. METAMS

MONTREALIO LITUANISTINĖS MOKYKLOS tautiniai šo-
kiai. Mokytoja - Ina Lukoševičiūtė, akordeonistas - Linas
Staškevičius.

MONTREALIO LITUANISTINĖS MOKYKLOS mokiniai Va-
sario 16 d. minėjimo metu, 1980 m.

● AMBRAZIENĖ Izabelė iš-
vyko 2 savaitėms poilsiui į
Miami Beach.

● ŠV. ONOS D-JOS susirin-
kimas įvyks sausio mėn. 25
d., Aušros Vartų Parapijoje.

● LEKNICKAS Jonas pra-
leido 2 savaites pas savo a-
nūką Bronių Kiškį Kanados
Vakaruose, Brandon'e Ma-
nitoboje, kur gyvena su savo
žmona. Ji yra pianistė, bai-
gusi konservatoriją jos teta
- buv. Kanados min. p-ko L.
Pearson'o žmona/.

J. Leknickas atostogomis
labai patenkintas, džiaugėsi
ten buvusiu malonių ir sau-
su oru. Nesutikęs nė vieno
kosinčio ar čiaudančio. Ap-
važinėjo Reginos provinciją,
lankėsi ir Winnipege. Nors
sulaukęs jau 91 metų am-
žiaus, dar vis skaito laik-
raščius, rūpinasi "NL", vi-
sa kuo domisi ir nesiskun-
džia sveikata. Nežiūrint la-
bai šalto oro, atsilankė NL
redakcijoje, apsimokėdamas
mas prenumeratorą ir palik-
likdamas auką.

**KAS KAIP REMIA
RŪTOS KLUBĄ**

Labai malonu, kad Mont-
reale "Rutos" Klubą remia
ne tik klubo nariai, bet ir ki-
ti asmenys, esantys už klu-
bo ribų.

Ypatingai daug vertingų
knygų pastoviai dovanoja Vy-
t. Oželis iš Malartic, Que., K.
Laučius iš Chicagos, ir iš
Montreale - A. Ruzgus, V.
Kačergius, J. Adomaitis, M.
Juodviršis, D. Jurkus.

Leonas Gureckas, Montre-
al West Automobile parda-
vimo menažeris padovanojo
12 komplektų kortų, kuriomis
ypatingai džiaugiasi profe-
ranso ir kitokių žaidimų mė-
gėjai.

Klubas Valdyba yra labai
dėkinga už visokeriopą pa-
ramą ir linki visiems rėmė-
jams, nariams ir būsimiems
nariams - linksmų ir sėkmingų
1981 metų.

Klubas Valdyba

MIRUSIEJI

● GRAŽYS Antanas, 79 m.,
Lietuvoje buvęs teisininkas,
mirė Montreal General li-
goninėje.

Palaidotas per Aušros
Vartų Parapiją. Liko duk-
tė dr. Ilona Gražytė-Mazi-
liauskienė.

● JANKUS Jonas mirė, sir-
gęs ilgesnį laiką. Buvo pa-
ralyžuotas. Liko 3 sūnūs. Pa-
laidotas per Aušros Vartų
Parapiją.

● KAZAKEVIČIUS Juozas,
po ilgos ligos mirė. Palai-
dotas per Aušros Vartų Pa-
rapiją. Liko žmona, keturios
dukterys ir sūnūs.

● ANDRIUKAITIENĖ-NOR-
KELIŪNAITĖ Marija mirė,
sulaukusi gražaus amžiaus.
Liko sūnus dr. E. Andriukai-
tis su šeima.

**"NERINGA" SURUOŠĖ
NAUJŲ METŲ SUTIKIMĄ
MONTREALYJE**

"Neringos" Jūrų Šaulių
Kuopa surengė nuotaikingą
Naujųjų Metų sutikimą Auš-
ros Vartų Parapijos salėje.
Vakaras pasitakė labai šal-
tas, tačiau susirinko beveik
pilna salė dalyvių.

Visi linksminosi gražiai
balionais išpuoštoje salėje ir
vaišinosi gausiu ir gerai pa-
ruoštu šeiminiškiu maistu.

"Neringos" Jūrų Šaulių
Kuopa jau ne pirmą kartą
parodo gerą susiorganizavi-
mą, nes ir su pigesniais bi-
lietais sugeba paruošti ge-
ras vaišes, pritraukiant ne-
mažai lankytojų. Buvo 3
staliukai loterijos. Jono Ri-
meikio orkestras linksmino
šokėjus. Kuopos Valdybos p-
kas Leonas Balaišis visus
pasveikino ir palinkėjo lai-
mingų 1981-ųjų. Dalyvis

RENKU

Senas lietuviškas knygas,
laikraščius, plokšteles ir
kitą lietuvišką medžiagą.

P. ADAMONIS
722-3545

**LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ
KREDITO UNIJA**

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:

Einamasis stas
Taupomasis stas
Pensijų planas
Term. ind. 1 m.

DUODA PASKOLAS:

Asmeninės nuo 16.5%
Nekiln. turto nuo 15.75%
Čekių kredito 18%
Investicines nuo 16.5%

Duoda nemokamą gyvybės draudą
iki \$2,000 už taup. stas sumas.
Nemokama gyvybės drauda iki
\$10,000 už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS:

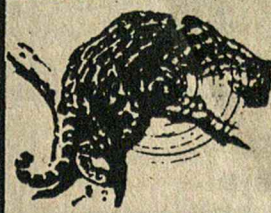
1465 De Seve St., pirmadieniai, antradieniai ir trečiadieniai nuo 9 iki
3 v.; ketvirtadieniai nuo 12 iki 8 v.v., penktadieniai nuo 12 iki 6 v.;
sekmadieniai nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniai nedirbama vasarą nuo
gegūžės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: Ketvirtadieniai nuo 6 iki 8 valandos vakaro ir
penktadieniai nuo 12 iki 6 valandos vakaro.

TRANS-QUEBEC SIDINGS L.T.D.

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI. STOGELIAI.
APKALIMAI ALUMINIJUM. PIENU, PLASTINE
MEDŽIAGA. GARANTUOTAS IR APDRAUSTAS
DARBAS

SAVININKAS: John OSKOWICZ

8499 rue Grouard, St. Leonard, H1P 2M5
Tel: 321-1975

Maurice Kaplan
Kailių siuvėjas -

- Didelis pasirinkimas gatavų paltų
- Vasaros laiku saugojimas (Storage)
- Taisau ir remdelsiuoju
- Siuvu ir parduodu

1449 RUE ST-ALEXANDRE
SUITE 500A

MONTREAL, QUEBEC
H3A 2G6

TEL. 288-9646

D. N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

445 Jean Talon W. Suite 305 Montreal
Tel. 273-9181 Namų: 737-0844

DANPAR REALTIES CORP.

310 VICTORIA AVE SUITE 409
MONTREAL, P. Q. H3Z 2M9

VINCAS PIEČAITIS

Nekilnojamo Turto Patarnavimas Montrealyje
Investicijos JAV ir Kanados provincijose

Tel. Bus: 482-3460
Res: 366-7041

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS !

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, P. Q.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 — 35th Avenue, Montreal H1T-3A6

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIONAS, B.A.C.S.C., I.B.

Komercinio, privataus turto, automobilių
atsakomybės, gyvybės draudimas

Agentūra veikia nuo 1945 m.

**montreal west
automobile**

PONTIAC • BUICK • ASTRE

- NERIBOTAS PASIRINKIMAS VARTOTI
IR NAUJŲ AUTOMOBILIŲ
- NEITIKĖTINAI GEROS SĄLYGOS
AUTOMOBILIŲ ĮSIGYTI
- MŪSŲ FIRMA NUOŠIRDŽIAI IR SU
IŠIMTIMI JUMS, PASITARNAUS!
- UŽEIKITE! ĮSITIKINKITE!
PASINAUDOKITE!

LEONAS GURECKAS
SALES MANAGER

PASIKALBĖKITE SU

Menageriu Leo GURECKAS

montreal west automobile

11 WESTMINSTER SOUTH

(At the end of Sherbrooke Street West). 489-5391